

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова

І.М.Кириченко, Г.І.Сівко

Збірник задач , вправ та завдань з організації і економіки фармації

учбово-методичний посібник для студентів хімічного факультету
спеціалізації " Фармацевтична хімія "

Одеса
2006

ББК 65.05 — 49я 73
К 431
УДК 338.45:615 (075)

У збірнику представлені питання, задачі і вправи, що охоплюють основні теми і розділи курсу „Організація та економіка фармації”. Вони присвячені питанням організації медичної і фармацевтичної допомоги населенню України; організації роботи аптечних установ і правилам роздрібної реалізації фармацевтичних товарів; проблемам організації роботи відділів аптеки; постачання товарами аптечних установ і діловодства в аптеках. Задачі і вправи, розміщені в другій частині збірки, торкаються основних показників торговельно-фінансової діяльності аптек; принципів обліку рецептури, товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів; питань проведення інвентаризації і аудиту в аптеці; основних фінансових документів аптеки; економічного аналізу і планування господарсько-економічної діяльності аптеки; розрахунків доходів і витрат аптеки. В збірнику враховано реформування системи обліку і звітності в аптеках і фармацевтичних фірмах України із застосуванням національних стандартів.

Рецензенти:

В.В. Манохіна, зав. ВРР ГЛЗ ВАТ „Інтерхім”, провізор вищої категорії,
А.А. Колдаков, завідувач відділом маркетингу ВАТ „Інтерхім”

Рекомендовано до видання Вченою радою хімічного факультету
Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова,
протокол № 3 від 25 листопаду 2004 р.

© І.М.Кириченко, Г.І. Сівко

I. ОРГАНІЗАЦІЯ ФАРМАЦІЇ

I.1. Організація медичного і лікарського забезпечення населення України

1. Які види діяльності включає поняття „обіг ЛЗ”?
2. Перелічіть державні організації, які займаються контролем якості ЛЗ в Україні.
3. Поясніть поняття „якість лікарського засобу”.
4. Перелічіть установи, що надають лікувально-профілактичну допомогу населенню України. Охарактеризуйте організаційні принципи роботи цих установ.
5. Поясніть, які ЛП вважаються фальсифікованими, а які – субстандартними?
6. Розшифруйте скорочення, що часто зустрічаються у фармацевтичній літературі : WHO, МОЗ, ДКЯ, ОТС – препарати, ДФУ, ДАК, ГЛЗ, ВМП, БАД, ВООЗ.
7. Яка організація здійснює контроль за обігом наркотичних і психотропних лікарських засобів на території України?
8. Яка державна організація може видавати дозвіл на імпорт або на реалізацію на внутрішньому ринку України наркотичних, психотропних ЛЗ і прекурсорів, що застосовуються в медичній практиці після їх державної реєстрації?
9. Поясніть суть поняття „охорона здоров'я”.
10. Яким чином реалізуються права громадян України в області охорони здоров'я?
11. Перелічіть професійні права і пільги медичних і фармацевтичних працівників, передбачені законодавством України.

12. Дайте визначення поняттям „лікарський засіб” (ЛЗ) і „лікарський препарат” (ЛП).
13. Який відрізок часу називається **терміном** придатності ЛЗ?
14. Назви яких ЛЗ і речовин входять до списків № 1 і № 2 таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого МОЗ України в 2000 г.?
15. Перелічіть основні розділи та питання, що вивчаються дисципліною „Організація і економіка фармації”.
16. Як називається документ, що дозволяє медичне **застосування** лікарського засобу в Україні, і який термін його дії?
17. **Роз'ясніть сенс** принципів **надання** амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню України.
18. Перелічіть основні **напрями** надання медичної допомоги населенню поліклініками.
19. Вкажіть **напрями** діяльності Державної служби ЛЗ і ВМП України.
20. Які задачі вирішує Державний фармакологічний центр МОЗ України?
21. За відсутності в упаковці ЛП листка-вкладиша, написаного на українській **мові**, слід **вважати** даний ЛП субстандартним або фальсифікованим?
22. **Назвіть** документи, що **дозволяють** реалізацію даного ЛЗ на території України.
23. Розшифруйте аббревіатуру найпоширеніших стандартів якості у фармацевтичній галузі: GLP, GCP, GMP, GDP, GPP.
24. Які дисципліни об'єднує поняття „фармацевтична наука”?
25. Назвіть основні принципи, що лежать в основі охорони здоров'я України.

26. Якими двома факторами визначається придатність лікарського препарату до практичного використання?
27. Лікарні бувають двох типів — багатопрофільні і
(наведіть назву другого типу лікарень).
28. Сформулюйте основні розділи, з яких, за рекомендацією ВООЗ, повинен складатися закон про ліки.
29. Назвіть основні завдання фармацевтичного управління обласної адміністрації? Як вони реалізуються?
30. Поясніть сенс наступної фрази: „дженерик (відтворений ЛП) повинен бути біоеквівалентним оригінальному препарату”.
31. За яких умов два ЛП вважаються біоеквівалентними?
32. Поясніть поняття відносної біодоступності.
33. Наведіть відомі вам позитивні фактори, які виправдовують активне використання у фармації відтворених ЛП .
34. Чи може відтворений препарат вироблятися у лікарській формі, що відрізняється від лікарської форми оригінального препарату?
35. Чи можуть відтворені препарати відрізнятися від оригінальних за своїми фармакокінетичними властивостями ?
36. Чи вважаєте ви вірним наступне твердження : „ технологія виробництва відтворених препаратів не завжди точно співпадає з оригінальною патентованою технологією ”?
37. До структури Державної служби ЛЗ і ВМП входять три управління. Назвіть їх.
38. Яка мета діяльності Державного фармакологічного центру МОЗ України?

I.2. Аптечні установи і правила роздрібної реалізації ЛЗ і ВМП

1. За якими ознаками можна класифікувати аптеки?
2. Поясніть, яким чином визначається категорія аптек України при їх акредитації.
3. Дайте визначення аптеки як установи і перерахуйте всі види її діяльності.
4. Назвіть відділи, які можуть створюватися в аптеці, і вкажіть – чим займається кожний з них.
5. Сформулюйте принцип Парето по відношенню до аптеки.
6. Опишіть вимоги санітарного режиму стосовно особистої гігієни працівників аптеки.
7. Вкажіть об'єкти вологого прибирання з використанням дезінфікуючих засобів в аптеці. Як часто воно проводиться?
8. Підприємець, що має капітал і вищу фармацевтичну освіту, хоче відкрити приватну аптеку в районі міста, де проживає 144 тис. мешканців і вже працює 24 аптеки. Чи доцільне відкриття аптеки в даному районі, якщо в країні прийнятий норматив розвитку аптечної мережі, що дорівнює 6 тис. жителів на одну аптеку? Які чинники слід врахувати для прийняття правильного рішення?
9. Підприємець, що має капітал і вищу фармацевтичну освіту, вирішив відкрити аптеку з продажу ГЛЗ. В якому районі міста доцільно її розмістити, якщо по існуючому нормативу на одну аптеку повинно припадати 12 – 14 тис. жителів, а в районі „Центральний” проживає 100 тис. мешканців і працює 8 аптек, в районі „Південний” мешкає 140 тис. жителів і працює 10 аптек, а в районі „Північний” - 216 тис. жителів і є 18 діючих аптек?
10. Які чинники, що характеризують розвиток Приморського району міста N., можуть доводити необхідність відкриття в ньому нових аптек?
11. Чи має право аптека продавати дієтичні харчові продукти?

12. Громадянин України, що має диплом провізора і оформив всі необхідні для відкриття аптеки документи, з'ясував, що тих грошових коштів, що є в його розпорядженні, не вистачає для оплати всіх витрат на відкриття аптеки. Тоді він вирішив відкрити аптечний пункт і орендував необхідне приміщення. Яку мінімальну площу повинне воно мати? Чи вдалося підприємцю здійснити своє рішення?

13. Почався капітальний ремонт будівлі, на першому поверсі якої знаходилася аптека ГЛЗ. Одержавши розпорядження про необхідність закриття аптеки на період цього ремонту, завідувач аптекою прийняв рішення про продаж наявних в аптеці запасів ЛП (у тому числі і рецептурних) через аптечний пункт, відкритий аптекою два роки тому. Чи треба оформити які-небудь документи, щоб здійснити це рішення, або можна починати продаж ЛП на підставі вже існуючих?

14. Які з фармацевтичних товарів, перерахованих нижче, може покупець повернути в аптеку, доказавши, що вони браковані : ЛП, предмети санітарії і гігієни, парфюмерно-косметичні вироби, товари в аерозольній упаковці?

15. Чи може в аптечних установах України реалізовуватися така продукція як аудіо записи, газети та журнали?

16. Чи можуть аптечні установи реалізовувати книги, листівки або фототовари?

17. Назвіть аптечні установи, в яких можна відпускати рецептурні ЛП , а в яких — тільки ОТС — препарати.

17. Вкажіть причини відповідно яким товари, реалізовані аптечною установою, підлягають заміні.

18. В якому документі можна знайти адресу аптеки, склад її приміщень, їх площу і перелік наявного обладнання?

19. У якому документі визначаються прізвища співробітників аптеки , які відповідають за дотримання санітарних норм в аптеці?

20. Назвіть посади співробітників аптеки, з якими завідувач аптекою укладає договір про індивідуальну матеріальну відповідальність.

21. Купуючи безрецептурні ЛП, відвідувач аптеки звернувся до провізора аптеки з вимогою вказати ціну на зовнішній упаковці ліків. Провізор

послався на наявність правильно оформленого цінника у вітрині. Чи необхідно проставляти ціну безпосередньо на зовнішній упаковці ЛП?

22. Назвіть приміщення аптеки, в яких можна вішати завіси, розстилати килими та килимові доріжки і розводити квіти.

23. Наведіть приклади спецодягу і запобіжних пристосувань, які можуть використовуватися в аптеках і аптечних установах.

24. Поясніть сенс поняття „мерчандайзинг” (merchandising).

25. Які лікарські засоби згідно нової редакції закону „Про рекламу” від 11 липня 2003 р. забороняється рекламувати в Україні?

26. Число балів, набране аптекою № 23 при проведенні акредитації, склало 358. Яка категорія може бути надана цій аптеці?

27. Назвіть документи органів місцевого самоврядування, які аптека і її структурні підрозділи повинні мати для того, щоб реалізувати свої товари?

28. Приведіть норми, що визначають площу аптеки, аптечного пункту і кіоску та максимальну відстань між сусідніми аптеками в Україні.

29. Які товари продає аптечний супермаркет (drugstore) в США?

30. Як часто необхідно проводити санітарні дні в українській аптеці ?

31. Чи можуть аптеки комунальної форми власності здійснювати роздрібну реалізацію наркотичних засобів і психотропних речовин, включених до таблиць II і III Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів?

32. Чи можуть аптеки державної форми власності здійснювати реалізацію лікарням і диспансерам наркотичних засобів і психотропних речовин, що входять до списків № 1 і № 2 таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів?

33. Пред'явленням яких документів співробітниці аптеки, що безпосередньо займаються роздрібною реалізацією ЛП, можуть довести, що мають фармацевтичну освіту і відповідають єдиним кваліфікаційним вимогам, якщо одна з них закінчила фармацевтичний ВУЗ в 1990, а інша — в 1998 р.?

34. Які організації і установи називаються терміном „аптечні установи”?
35. Перерахуйте функції аптечних установ.
36. Які ЛЗ допускаються до виготовлення і реалізації на території України?
37. Перелічіть приміщення, які повинна мати українська аптека , що виготовляє і продає ЛП?
38. У якому документі міститься висновок про відповідність приміщень аптеки вимогам санітарних норм і правил?
39. Який документ свідчить про право аптеки здійснювати підприємницьку діяльність з виробництва або з роздрібною торгівлю ЛЗ?
40. Який документ на право реалізації ЛП повинен мати аптечний пункт або аптечний кіоск?
41. Чи потрібно аптеці придбати торговий патент, якщо у неї є ліцензія Державної служби ЛЗ і ВМП?
42. Що таке акредитаційний сертифікат і коли аптека повинна пройти свою першу акредитацію?
43. У яких документах аптеки ведеться облік робіт по виготовленню і фасуванню ЛЗ?
44. Яким категоріям громадян можуть українські аптеки відпускати на пільгових умовах безрецептурні ЛП?
45. У яких випадках суб'єкти підприємницької діяльності можуть здійснювати розрахунки з покупцями за ЛП і ВМП без використання реєстраторів розрахункових операцій?
46. 5 квітня поточного року відвідувач аптеки пред'явив провізору рецепт на препарат Реміфентаніл. Рецепт був виписаний 2 квітня цього ж року на бланку Ф-3, мав штамп, круглу печатку лікувально-профілактичної установи, особистий підпис і печатку лікаря. Провізор встановив, що назва даного препарату включена до списку № 1 таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Опишіть подальші дії провізора.

47. Які види діяльності, пов'язаної з **обігом** наркотичних засобів, можуть здійснювати аптеки комунальної власності?
48. **Назвіть** документи, що **дозволяють** розміщення аптечної установи в даному приміщенні і реалізації ЛП в ньому.
49. Аптечний кіоск в ході акредитації набрав суму балів рівну 335. Опишіть подальші дії голови акредитаційної комісії.
50. Чи може за **результатами** акредитації бути надана вища категорія аптечному кіоску?
51. **У результаті** акредитації аптека, що має другий рівень **надання** медикаментозної допомоги, набрала 395 балів. Чи має ця аптека право на встановлення надбавок до посадових окладів?
52. Яку мінімальну кількість балів повинна **одержати** при акредитації комунальна аптека II-го рівня **надання** медикаментозної допомоги, щоб мати право відпускати готові наркотичні, психотропні ЛП і прекурсори?
53. Яким чином на території України карається порушення правил виробництва, зберігання, продажу, перевезення і пересилки отруйних і сильнодіючих ЛП, що не є наркотичними або психотропними речовинами?
54. У аптеці № 104 сильнодіючі і отруйні ЛЗ зберігаються в окремій кімнаті. Чи повинна ця кімната мати окрему пожежну сигналізацію?
55. **Назвіть** чотири групи вимог до ОТС – препаратів.
56. Хто несе відповідальність за раціональне **використовування** без рецептурних препаратів?
57. Перерахуйте права провізора по продажу без рецептурних ліків.
58. Які документи дають право співробітнику аптеки займатися безпосередньо оптовою і роздрібною реалізацією ЛЗ?
59. Як часто **проводиться** акредитація аптечної установи?
60. Як оформляється спеціальна вимога на виготовлення ЛП в аптеках, виписана лікувально – профілактичною установою?

61. Перерахуйте окремі категорії населення України, яким можуть відпускатися ЛЗ на пільгових умовах.
62. Яким чином **проводиться** компенсація вартості ЛЗ, відпущених аптечними установами на пільгових умовах?
63. У яких аптечних установах можуть займатися роздрібною реалізацією ЛЗ фахівці, які мають медичну **освіту**?
64. Чи може бути прийнятий на роботу в аптеку для роздрібного продажу ліків **фахівець з** вищою фармацевтичною **освітою**, якщо він протягом 2-х років не працював за фахом, вказаним у дипломі?
65. При якій умові фармацевт (провізор), який не працював більш 3-х років по вказаній у дипломі спеціальності, може бути допущений до виготовлення ЛП або до їх роздрібної реалізації?
66. Приведіть класифікацію аптек як торгово-виробничих підприємств.
67. Які види матеріальної відповідальності співробітників існують в аптеках і якими документами вони регламентуються?
68. **Назвіть чинники**, що визначають **порядок** розміщення (розташування) аптек і їх структурних підрозділів.
69. З якою метою укладається договір про матеріальну відповідальність співробітника аптеки з її адміністрацією?
70. Перерахуйте зобов'язання адміністрації аптеки, які повинні бути внесені в договір про **повну** матеріальну відповідальність її співробітника.
71. Які групи ЛЗ підлягають предметно-кількісному **обліку** в аптечних установах?
72. Перерахуйте основні завдання аптеки відповідно до вимог GPP, запропонованих Міжнародною фармацевтичною федерацією.
73. **Назвіть** основні задачі, **рішенням** яких повинні займатися провізори і фармацевти аптеки відповідно до вимог GPP.
74. На що спрямована санітарно-освітня робота персоналу аптеки з населенням міста (району)? Як це реалізується на практиці?

75. Аптека № 223 м. Одеси 1.04.2004 р. **одержала** ліцензію на право здійснювати роздрібну реалізацію ЛП. Чи повинна вона **придбавати торговий** патент для реалізації ЛП за готівковий розрахунок?
76. Аптека № 14 м. Умані має ліцензію на роздрібну реалізацію ЛП і пільговий **торговий** патент на цю діяльність. Чи треба їй **придбавати торговий** патент для аптечного пункту, який вона хоче **відкрити**?
77. У яких випадках аптека може здійснювати реалізацію ЛП і ВМП без застосування **РРО**?
78. Яким чином ведеться в аптеках **облік** тих ЛЗ, які підлягають предметно-кількісному **обліку**?
79. Чи може приватний підприємець, який не має ліцензії на роздрібну реалізацію ЛП, торгувати з лотка виробами медичного призначення, шприцами, ватою і перев'язувальними засобами.
80. Чи **дозволяється** функціонування аптечного пункту поза межами лікувальної установи?
81. Чому торгівля медикаментами з лотка на ринках **є** порушенням правил роздрібної реалізації ЛП?
82. Касир при видачі касового чека покупцю, що купив два різних ЛП, вказав **тільки загальну** суму **покупки**, не розділяючи її на вартості окремих препаратів. Чи **є** це порушенням законодавства?
83. Наведіть номенклатуру штатних посад аптеки, яка реалізує ГЛЗ.
84. Як часто в аптеці необхідно мити **підлогу**, стіни і двері, віконні рами і простір між ними?
85. Перерахуйте цілі і задачі **мерчандайзингу** в аптеці.
86. **Назвіть** типи **покупок** фармацевтичних товарів.
87. Перерахуйте правила оформлення вітрин аптеки і викладення фармацевтичних товарів, які можуть **істотно** впливати на вибір і здійснення **покупки відвідувачами**.

88. У чому полягає різниця між технологічним, санітарним і спеціальним одягом співробітників аптеки?
89. Які позитивні і **негативні** сторони торгівлі медикаментами через Інтернет вам відомі?
90. Проведіть класифікацію аптек на підставі особливості груп ЛП, що відпускаються ними .
91. Які функції виконує **геріатрична аптека**?
92. Перерахуйте п'ять рівнів **надання** медикаментозної допомоги населенню, що можуть здійснюватися аптеками і їх підрозділами.
93. Чи повинен громадянин України, який бажає відкрити приватну аптеку та бути її господарем, мати вищу медичну або вищу фармацевтичну освіту ?
94. Чи може працювати в українській аптеці особа, яка отримала вищу фармацевтичну освіту в Росії ?
95. Перелічіть додаткові послуги, які можуть надаватися населенню персоналом аптек.
96. У якому випадку для оптової реалізації трав потрібно мати ліцензію?
97. Чи можна роздрібну реалізацію виробів медичного призначення здійснювати без ліцензії ?
98. Чи може аптека, що реалізує ГЛЗ, продати лікарські препарати іншій аптеці ?
99. Чи обов'язково наявність Державної Фармакопеї в українській аптеці ?
100. Виберіть з наведеного списку таких працівників аптеки № 340, які не здійснюють матеріальну відповідальність : бухгалтер, завідувач аптекою, провізор-аналітик, провізори загального профілю, фасувальники, прибиральниця, завідувачі відділами, фармацевти, санітарка-мийниця, завідувач аптечним пунктом, касири, молодші фармацевти віком 19 років.
101. Які товари мають назву парафармацевтичних? Наведіть декілька прикладів.

102. Чи являє собою спеціалізація аптек організаційну форму лікарського забезпечення населення ?

I.3. Організація роботи відділів аптеки

I.3.1. Відділ запасів

1. Перерахуйте етапи процесу постачання аптек товарами.
2. Назвіть чинники, які можуть впливати на попит і споживання ЛЗ.
3. Поясніть, чому не можна застосувати при розрахунках потреби населення в ЛП ті ж методи, що використовуються в торгівлі при розрахунках потреби в різноманітних товарах.
4. Що таке незадоволений попит на ЛП і яким чином його враховують аптеки?
5. Перелічіть існуючі методи визначення потреби населення в ЛЗ .
6. Які методи визначення потреби в ЛП використовуються для перспективного і довгострокового планування ?
7. У формулу для розрахунку середньорічної потреби населення в суворо нормованих лікарських засобах входить величина, що характеризує норматив споживання цих ЛЗ. Яка розмірність цієї величини (в яких одиницях вона вимірюється) ?
8. Якими приладами вимірюють відносну вологість повітря в приміщеннях, що використовуються для зберігання ЛЗ та ВМП, і яка періодичність цих вимірювань?
9. Наведіть чотири принципи, на яких засновано роздільне розміщення ЛП при їх зберіганні.
10. На які групи можна розділити все ЛЗ залежно від їх фізичних, фізико-хімічних властивостей і від характеру дії на них чинників зовнішнього середовища?

11. Наведіть **приклади** декількох ЛЗ, що потребують захисту від дії світла, і розкажіть про правила їх зберігання.
12. Які особливості зберігання ЛЗ, що вимагають захисту від дії вологи?
13. Опишіть умови зберігання ЛЗ, що вимагають захисту від вивітрювання. Наведіть **приклади** таких препаратів.
14. При якій температурі слід зберігати ЛП, потребуючі захисту від дії підвищеної температури?
15. Які правила зберігання антибіотиків?
16. Які ЛЗ при зберіганні потребують захисту від дії зниженої температури? При якій температурі їх треба **зберігати**?
17. Фармацевт, що працює у відділі запасів аптеки, при огляді **сулії з формаліном** **знайшов** в ній осад. Опишіть **подальші його** дії.
18. Пляшки **з крижаною оцтовою** кислотою перевозили в аптеку автомобілем при температурі -2°C . Після зберігання цих пляшок протягом декількох діб при температурі $+18^{\circ}\text{C}$ співробітники відділу запасів аптеки спостерігали в пляшках нерозчинний осад. Чи можна надалі використовувати цю кислоту?
19. Опишіть умови зберігання лікарської рослинної сировини в аптеці і на аптечних складах. **Назвіть** оптимальні величини температури і **вологості** повітря.
20. Які особливості зберігання екстрактів? Як поступають **з** рідкими екстрактами, в яких під час зберігання випадають осад?
21. Як в аптеці слід **зберігати** наркотичні ЛЗ і особливо отруйні речовини?
22. **Назвіть** посаду співробітника аптеки, обов'язком якого є здійснення вхідного контролю ЛП.
23. **Назвіть** умову зберігання ЛЗ, потребуючих захисту від дії газів, що **містяться** в повітрі.

24. Поясніть, як можна **зміряти** відносну вологість в приміщенні аптеки, де **зберігаються** ЛП і ВМП, використовуючи метод „сухого” і „мокрого” термометра.
25. Аптека **одержала** від аптечного складу 200 упаковок препарату „Лінкоміцину **гідрохлорид**” у формі 2% мазі в алюмінієвих тубах. Завідувач аптекою розпорядився помістити їх в холодильник. На який температурний режим слід налагодити холодильник?
26. 40% розчин формальдегіду, **крижана оцтова** кислота і жирні **масла** відносяться до ЛЗ, які необхідно захищати від дії зниженої температури. Виберіть температурний інтервал (в $^{\circ}\text{C}$), що **є найкращим** для їх зберігання:
1) від + 2 до + 5; 2) від + 5 до + 7; 3) від + 7 до + 9; 4) від + 9 до + 12.
27. **Термін** придатності яких ЛП можна **подовжити** і яка організація дає дозвіл на це?
28. **У результаті** дії пожежників під час ліквідації пожежі в сусідньому з аптекою приміщенні 1000 упаковок різних ЛП, що зберігалися в матеріальній кімнаті, втратили товарний **вигляд** і не можуть бути реалізовані аптекою. Вказані ЛП не відносяться до отруйних або сильнодіючих. До їх складу не входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори. Завідувач аптекою вирішив їх знищити. Дозвіл якої організації для цього він повинен **одержати** і яким чином слід **провести** знищення непридатних ліків?
29. Вкажіть відмінності між такими методами знищення неякісних ЛП, як **інертизація** і інкапсуляція.
30. Опишіть технологію знищення неякісного ЛЗ, що **знаходиться** в скляних ампулах, методом зливу в комунальний колектор.
31. Яким чином при здійсненні вхідного контролю в аптеці контролюють товарний вигляд фармацевтичної продукції.
32. При проведенні вхідного контролю ЛП, що надійшли зі складу в аптеку і мають форму таблеток, провізор відділу запасів перевіряв однорідність і цілісність таблеток, відповідність кількості таблеток, вказаної на зовнішній упаковці, фактичній і порівняв колір, запах та наявність оболонки з показниками, вказаними в сертифікаті якості. Які показники якості ЛП він не перевіряв?

33. Перерахуйте показники, відповідність яких сертифікату якості, необхідно перевірити, якщо ЛП має форму суспензії.
34. Здійснюючи вхідний контроль ЛП, що надійшли до аптеки у формі **супозиторіїв**, фармацевт відділу запасів перевіряв відповідність сертифікатам якості їх **кольору**, запаху, форми і ще двох показників. **Назвіть** їх.
35. Чи можна при проведенні вхідного контролю **настоянок пробувати** їх на смак?
36. При проведенні вхідного контролю **настоянки знайдена** наявність осаду і відсутність **попереджувального напису** „Перед **вживанням** струшувати”. Чи повинна вона бути вилучена з продажу?
37. Які неякісні ЛЗ підлягають знищенню?
38. Яким чином здійснюється знищення непридатних ЛЗ, що є малотоксичними?
39. Де **проводиться** знищення непридатних лікарських засобів, які належать до отруйних сильнодіючих речовин або є вакцинами ? З якою організацією необхідно **погоджувати** процес знищення?
40. Чи можна неякісні ЛП, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, передати для утилізації в **інші** організації?
41. Перерахуйте методи знищення неякісних ЛП, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.
42. У чому полягає контроль якості **супозиторіїв**?
43. Як підрозділяються ЛП залежно від **характеру** дії на них **чинників** зовнішнього **середовища**?
44. Назвіть токсикологічні групи ліків, на які їх класифікують при зберіганні.
45. Перелічіть основні обов'язки уповноваженої особи аптеки при здійсненні вхідного контролю якості ЛП.

46. Проведення вхідного контролю ЛП Атенололу, 50 мг, N10 дозволило уповноваженій особі аптеки виявити, що номери серій на упаковці ліків не співпадають з номерами, вказаними у сертифікаті якості виробника. Опишіть подальші дії керівництва аптеки.
47. ЛЗ у матеріальних кімнатах аптеки зберігаються на стелажах. Укажіть мінімальну відстань між стелажками.
48. Як часто повинен проводитися візуальний огляд бактерійних препаратів у процесі їх зберігання в аптеці ?
49. В аптеку поступили фармацевтичні товари, які супроводжуються всіма необхідними документами. Який із супровідних документів на товар є основним ?
50. Завідувач аптекою укладає угоду з виробником на поставку ЛЗ. Який мінімальний залишковий термін придатності для ЛЗ згідно з умовами поставки медичної продукції можливий на момент їх відвантаження?

І.3.2. Рецептурсно-виробничий відділ

1. Хворий пред'явив в аптеку рецепт на ЛП, що містить отруйну речовину, віднесено до списку А, в дозуванні, що перевищує вищу разову дозу. Провізор аптеки прийняв рецепт для виготовлення ЛП і провів таксування рецепту. Наявність яких додаткових написів лікаря може пояснити дії провізора?
2. Рецепти на які ЛП виписуються у 2-х примірниках на бланку Ф-1?
3. Вкажіть терміни зберігання в аптеках рецептів на:
- 1) наркотичні ЛЗ (рецептурний бланк Ф-3);
 - 2) ЛП, що відпускаються безкоштовно або на пільгових умовах (рецептурний бланк Ф-1);
 - 3) препарати, що підлягають предметно — кількісному обліку (крім виписаних на бланках Ф-3);
 - 4) психотропні ЛЗ (рецептурний бланк Ф-3).

4. Який термін зберігання в аптеках вимог-замовлень?
5. Чи можуть аптечні пункти відпускати ліки безплатно або на пільгових умовах за рецептами медичних працівників?
6. Чи повинна аптека надавати на вимогу споживача копію сертифіката якості на ЛЗ, що виданий виробником?
7. Які рецепти повертаються хворим з штампом „Рецепт недійсний”?
8. В якій кількості відпускається з аптек та аптечних пунктів калій перманганат?
9. На яких рецептурних бланках виписується лікарський засіб Трамадол незалежно від торговельної назви та лікарської форми?
10. На які ЛЗ обов’язково виписується рецепт?
11. Рецепти на які ліки виписуються на бланках Ф-3?
12. Що **робить** провізор аптеки з рецептом на ЛП, до складу якого входять несумісні компоненти ?
13. Опишіть суть квитанційного методу реєстрації рецептів в аптеці.
14. Перекладіть латинською мовою:
Візьми **настоянки** конвалії і **настоянки** валеріани порівну по 10 **мл**, змішай, дай, познач: по 20 **крапель** 3 рази на день.
15. Перекладіть українською мовою **наступний** рецепт:
Rp. Olei Ricini 20% — 5 ml. D.t.d. N 10. S: по 2 **мл** внутримышечно (по мере надобности).
16. Запишіть у формі рецепту **наступний** текст. Візьми 200 **мг гідрохлориду папаверіну**, 1 г фенобарбіталу і 2 г цукру. Змішай, щоб утворився порошок. Поділи на 10 рівних **частин**. Застосовувати по 1 порошку 3 рази на день.
17. Запишіть у формі рецепту **наступний** текст. Змішай по 750 **мг** саліцилової кислоти і резорцину з 1 г чистого йоду і 1,5 г борної кислоти. **Додай** 50 **см³** 70% етилового спирту. Змішай все це та видай , зазначивши, що це для змазування.

18 Запишіть рецепт мікстури Бехтерева, що складається з настоєм трави горицвіту весняного (6г на 180 **мл**), 6 г броміду натрію та 200 **мг** фосфату кодеїну. Все це треба змішати і видати, позначивши: приймати по 1 столовій ложці 3 рази на день.

19. Відвідувач аптеки пред'явив провізору рецепт наступного змісту:

Rp. Ac. Hydrochlorici diluti 4 ml

Pepsini 2,0

Aq. destill. 200 ml

M.D.S: по 1 столовій ложці 2 рази на день під час їжі.

Вкажіть – про яку концентрацію кислоти йде мова?

20. Запишіть латинською мовою наступні вирази:

- 1) візьми 5 **мл** 1% спиртового розчину нітрогліцерину;
- 2) візьми карбонату кальцію осадженого, гідрокарбонату натрію і основного нітрату натрію порівну по 0,5 г;
- 3) візьми 2 **мл** 5% спиртового розчину йоду;
- 4) візьми розбавлений розчин пероксиду водню.

21. Запишіть латинською мовою наступні вирази:

- 1) візьми 0,0003 г сульфату атропіну (або 0,001 г нітрату стрихніну);
- 2) екстракт коріння Алтея;
- 3) **масло** м'яти перцевої;
- 4) візьми 10 **крапель екваліптового масла**;
- 5) візьми 5 **крапель масляного** розчину вітаміну А.

22. Запишіть латинською мовою наступні вирази:

- 1) візьми 5 **крапель** 0,1% розчину **гідрохлориду** адреналіну;
- 2) **додай** етилового спирту до 100 **мл**;
- 3) візьми какао **масла** скільки потрібно;
- 4) візьми 20 **мл** 1% водного розчину діамантової зелені;
- 5) у темній склянці (в склянці з темного скла).

23. Які форми рецептурних бланків існують в Україні?

24. На рецептурному бланку якої форми **лікар** повинен виписувати рецепт на наркотичний лікарський засіб за умови безкоштовної його видачі?

25. Відвідувач аптеки пред'явив провізору рецепт, виписаний на бланку Ф-3 для **отримання** ефіру медичного. Опишіть подальші дії провізора.

26. Напишіть латинською мовою:

- 1) води очищеної 50 мл;
- 2) води дистильованої до 100мл.

27. 20-го березня відвідувач аптеки пред'явив рецепт, пропис якого містив фосфат кодеїну з цукром. Дата виписки рецепту 10 лютого. Як повинен поступити провізор?

28. 5-го січня в аптеку поступає від відвідувача рецепт на Діазепам в таблетках по 0,002. Рецепт виписаний 29 грудня попереднього року. Опишіть дії фармацевта.

29. Провізор приймає від хворого на бронхіальну астму рецепт, що містить ефедрин в таблетках по 0,03. На якому рецептурному бланку цей ЛП повинен бути виписано і який термін дії рецепту?

30. У рецепті, що надійшов в аптеку, доза отруйної лікарської речовини перевищує вищу разову дозу. Рецепт виписаний на бланку Ф-1 з додатком штампю і печатки поліклініки. Що повинен зробити провізор, який приймає рецепт?

31. Провізор приймає рецепт від хворого на шизофренію на люмінал в таблетках по 0,03. На якому рецептурному бланку він повинен бути виписаний і який термін дії рецепту?

32. У рецепті на виготовлення мікстури дозування сильнодіючої речовини перевищує вищу разову дозу і це не оформлено відповідно до встановлених вимог.

Як повинен поступити провізор рецептурно-виробничого відділу?

33. Фармацевт рецептурно-виробничого відділу аптеки виготовив за рецептом складний ЛП у формі порошоків. Назвіть вид внутрішнього аптечного контролю якості ліків, який він зобов'язаний виконати після його виготовлення.

34. Офтальмологічному амбулаторному хворому було відпущено за рецептом 1% розчин етилморфіну гідрохлориду об'ємом в 10 мл. Назвіть форму рецептурного бланку і документ, в якому слід здійснити облік відпущеного ЛП.

35. Опишіть, яким чином провізор **проводить таксування наведеного нижче рецепту**. **Назвіть складові частини** вартості ліків, виготовлених в аптеці.

Recipe : Strychnini nitratis 0,05
Phenobarbitali 5,0
Pulveris et radice Valerianae quantum satis.
Misce, fiant pilulae N 100. Da. Signa.

38. У чому полягає суть загальних правил виписування рецептів?

39. Напишіть в **повному вигляді** на латинській **мові** слова і **вирази**, дозволене скорочення яких **наступне**:

ppt., supp., sir., q.s., p. aeq., lin., gtt., liq., t-ra., ung., but.

40. Який **термін** дійсні рецепти, виписані на бланках Ф-1 та Ф-3 ?

41. Які препарати підлягають предметно–кількісному **обліку** і яким чином останній ведеться в аптеці?

42. Протягом якого **терміну** дійсні рецепти на ліки, , що **містять** наркотичні ЛЗ, психотропні речовини і прекурсори? В перебігу якого часу ці рецепти треба **зберігати** в аптеці?

43. Перелічіть п'ять функцій рецепту на ЛП.

44. У чому полягає юридична функція рецепту і чим вона визначається ?

45. На які ЛП забороняється виписувати **хронічним хворим** рецепти **з** терміном дії в межах одного року?

46. Знайдіть помилки, зроблені при написанні наступного рецепту, і переписіть його в правильному **вигляді**:

Rp. Natrii chloridi 3,0
Novocaini 1,25
Kalci chloridi 0,062
Aq. purificatae 500 **мл**
Kalii chloridi 0,038

M.f.ung. S. Для анестезії по методу А.В. **Вишневського**.

47. Переписіть **наступний** рецепт так, щоб він не мав помилок.

Rp. Glycerini 3,0
Spiritus aethylici 70% 40

Zinci oxydi		
Amyli	ana	30,0
Aq. purificatae	ad	250 мл
Talci		30,0

M..D.S. Перед **вживанням** збовтувати і **наносити** ватяним тампоном на ділянку ураження шкіри.

48. Знайдіть помилки в рецепті і переписіть його так, щоб він не мав їх.

Rp.	Sol. Natrii chloridi isotonical	10,0 мл
	Phenoli purificatae	0,35
	Cocaini Hydrochloridi	2,0 ml
	Adrenalini hydrochloridi sol. 0,1%	XV gtt.
	M. f. Pulv. Subtilissimus.	

D. S. Ватяну кульку, змочену сумішшю, прикласти до барабанної перетинки на 10 хв. (суміш по Л.Т. Льовіну)

49. Переписіть рецепт , виправивши помилки.

Rp.	Hydrochloridi ephedrine	3,0
	Dimedroli	1,0
	Novocaini sol. 1%	100,0
	As. Ascorbinici	2 ml
	M.D.S. По 1мл на інгаляцію 1 раз на день	

50. Знайдіть помилки, зроблені при написанні даного рецепту

R.p.	Inf. Valerianae	200 ml : 15,0
	Phenobarbitali	0,15
	Bromidi natrii	40 ml
	D.M.S. По столовій ложці 3 рази на день	

51. Що таке таксування рецепта і які його загальні правила?

52. Провізор приймає рецепт від хворого діабетом на інсулін. На якому рецептурному бланку і в скількох примірниках він повинен бути виписаний?

53. За рецептом лікаря в аптеці були приготовані очні краплі, що містять атропіну сульфат. У якому документі враховується використана кількість атропіну сульфату?

54. Провізор аптеки здійснює контроль якості ліків екстемпорального виготовлення. Вкажіть обов'язкові види внутрішнього аптечного контролю.

55. У сільську аптеку поступив рецепт на виготовлення мікстури проти кашлю, що містить кодеїну фосфат, з усіма необхідними реквізитами, але за підписом фельдшера — завідувача фельдшерсько — акушерським пунктом. Опишіть подальші дії провізора аптеки.

56. У рецепті на виготовлення мікстури завищена вища разова доза сильнодіючого ЛЗ і це не оформлено відповідним чином. Як повинен діяти провізор рецептурного відділу аптеки?

57. Фармацевт приготував складні порошки за індивідуальним прописом. Назвіть вид внутрішньо — аптечного контролю якості ліків, який він повинен виконати безпосередньо після їх приготування.

I.4. Постачання товарів до аптеки

1. Перерахуйте основні розділи договору на поставку фармацевтичних товарів.

2. Поясніть, які вимоги відносно **термінів** придатності фармацевтичних товарів (ЛЗ, ЛП, бактерійних препаратів і ВМП з полімерних матеріалів) пред'являє аптека до їх постачальника.

3. Якому матеріальному **покаранню** підлягає продавець ЛЗ і ВМП, якщо **виявиться**, що весь поставлений їм товар забракований?

4. У **результаті** аналізів, проведених міською лабораторією з контролю якості ЛП, було **встановлено**, що препарат „Смекта”, доставлений в аптеку № 15 фірмою „Артис” згідно договору **в кількості** 150 упаковок, є субстандартним. Які дії завідувача аптекою?

5. У чому полягає завдання міжнародних правил „Інкотермс”? Скільки базисних умов поставки містять вони ?

6. Використовуючи текст правил „Інкотермс” (**додаток 1**) виберіть базисні умови поставки і визначте обов'язки продавця і покупця **у разі** :

а) аптека закупляє ЛП безпосередньо на фармацевтичному заводі;

- б) завод доставляє товар в аптеку автомобільним транспортом і бере на себе мінімальні **витрати** по страхуванню;
- в) завод бере на себе всі витрати по доставці ЛП в аптеку, по страхуванню і очищенню товару від мита;
- г) доставка ЛП і ВМП по імпорту здійснюється заводом за свій **рахунок** залізницею до кордону.

7. Як реалізуються на практиці принципи „венселлінгу”?

8. **Назвіть** найпоширеніші види розрахунків за договорами купівлі-продажу медикаментів.

9. Які види передачі товарів від продавця до покупця **у разі** надання **відстрочення** платежу відомі вам?

10. Перерахуйте види знижок, що використовуються при оплаті за договорами на поставку фармацевтичної продукції. Поясніть, що таке ділерська знижка і знижка за **рефакцію**.

11. Визначте розмір платежу фармацевтичній фірмі за контрактом купівлі-продажу медикаментів аптекою, якщо:

а) платіж був здійснений на 14 день;

б) платіж відбувся через 25 днів **після** підписання контракту.

Сума контракту складала 25000 грн. за умови 3/15, п 30.

12. При укладенні договору про купівлю-продаж ЛП між фірмою „Віта ” і аптечним об'єднанням „ Фарма ” на **загальну** суму 235000 грн. на умовах 2/15, п 45 можливі два варіанти :

а) аптечне об'єднання оплачує встановлену суму раніше, ніж на 15–ий день;

б) аптечне об'єднання оплачує на 47–ий день від моменту підписання контракту.

Виберіть найвигідніший варіант оплати для фірми „ Віта ”, якщо дисконтна ставка банку на період дії договору складала 2,5 % в місяць.

13. При закупівлі ЛП на **загальну** суму 30 тис. грн. за договором з умовою 4/10, п 30 аптека, у якої не було потрібних грошових коштів, оформила банківський кредит під 25 % річних на 20 днів. Закуплені ЛП мають середню оборотність в 15 днів. **Підрахуйте** прибуток аптеки при проведенні закупівлі товару **таким чином** у порівнянні з оплатою без знижки. Яким буде цей прибуток, якщо аптека оформить банківський кредит не на 20, а на 25 днів?

14. При укладенні договору купівлі-продажу медикаментів на суму 40000 грн. при умові оплати 3/10, п 40 аптека сплатила встановлену суму на **десятий день після** підписання договору. Чи вигідно це фармацевтичній фірмі, в порівнянні з оплатою на 40-й день **за умови, що** дисконтна ставка банку складала в період дії договору 2,5 % в місяць?
15. Використовуючи умову попередньої задачі **підрахуйте**, якою повинна бути дисконтна ставка банку, щоб на 40-й день **після** підписання договору фірма **одержувала б** в оплату за цим договором 40000 грн.
16. Фармацевтична фірма „Оріон” надала аптечному об'єднанню знижку в 10 % і **відстрочку** платежу на три місяці (90 днів) при закупівлі партії ЛП вартістю в 35000 грн. (договір підписаний 1.09.2003). **Вважаючи**, що оплата договору була здійснена у вказаний **термін** (1.12.2003) і що дисконтна ставка банку становила 30% річних, **підрахуйте** втрати (недоотримані **доходи**) фірми „Оріон” **в результаті** здійснення цієї **операції**.
17. Як називається розділ договору (контракту), в якому враховуються дії двох сторін **у разі** надзвичайних умов (стихійне лихо, війна і т.п.).
18. Поясніть, в чому полягає принцип зміни вартості грошей в часі і **назвіть** три основні причини, що пояснюють цей принцип.
19. Якими позначеннями **відображені** в Міжнародних правилах „Інкотермс” умови, що відносяться **тільки** до перевезень товарів річковим або морським транспортом? (див. **додаток 1**).
20. **Назвіть** позначення, якими **відображені** в правилах по тлумаченню термінів „Інкотермс” умови, що відносяться до доставки товарів **будь-яким** видом транспорту.
21. Умови якого пункту правил „Інкотермс” призначені для перевезення фармацевтичних товарів залізницею або автомобільним транспортом?
22. Перерахуйте основні види знижок, що використовуються при **укладанні** контрактів купівлі-продажу фармацевтичних товарів.
23. У чому полягає різниця між ділерською і **бонусовою** знижками?
24. Поясніть **значення** фрази — „ фармацевтичні товари були передані аптеці на умові консигнації”.
- .

25. Назвіть складові частини виробничої собівартості ЛП промислового виробництва.

26. До складу повної собівартості фармацевтичних товарів промислового виробництва входять позавиробничі витрати. Приведіть декілька прикладів витрат такого типу.

27. Перелічіть складові частини вартості ЛП, виготовленого фабрикою.

28. Використання яких способів участі держави в укладанні цін на ліки відоме в міжнародній практиці?

29. На які ліки торгові надбавки в Україні не можуть перевищувати 10 % від оптової або митної ціни?

30. На які ЛЗ, ЛП і ВМП в 2001 р. Кабінетом міністрів України були введені „граничні торгові націнки”?

31. У грудні 1997 р. дані прайс — листу, розміщеного в газеті „Аптека”, для препарату Сульфокамфокаїн виробництва Таллінського ХФЗ (10% розчин для ін'єкцій в ампулах по 2 мл N10) виглядали наступним чином :

1. „Баго ”, м. Івано – Франківськ → 2,1 грн. 11 %,
2. „Вілекс - Фарм ”, м. Київ → 2,31 грн. 12 %,
3. „Тайм ”, м. Суми → 1,75 грн. 6 %,
4. „Киевоблфармация ”, м. Київ → 1,83 грн. 7 %,
5. „Вітас ”, м. Київ → 1,89 грн. 8 %,
6. „Сакрайс ”, м. Київ → 1,93 грн. 10 %,
7. „Мітек ”, м. Київ → 1.68 грн. 5 %,
8. „Компанія Сібфарм ”, м. Київ → 1,56 грн. 2 %,
9. „Міф” м. Київ → 1,65 грн. 4 %,
10. „Фалбі”, м. Київ → 1,50 грн. 0 %,

Після ціни ЛП вказана знижка при покупці партії не менше 1000 упаковок. Аптека № 172 м. Києва вирішила закупити 3500 ампул цього препарату. Якою, на ваш погляд, була найвигідніша пропозиція і з якою фірмою аптека уклала договір на поставку?

I. 5. Інформація про фармацевтичні товари

1. На якому етапі **упровадження** нового ЛП і яким чином здійснюється широке інформування про нього ?
2. Чи є розміщення **зразків** ЛП у вітринах **аптек** засобом зовнішньої реклами?
3. Чи дозволена в Україні реклама ОТС– препаратів, що **містять** в своєму складі сильнодіючі або отруйні речовини?
4. Перелічіть засоби зовнішньої реклами, які можуть використовуватися для ЛП.
5. Перелічіть джерела інформації населення України про ЛЗ і ВМП.
6. На які групи можна поділити документальні інформаційні джерела відомостей про ЛП?
7. У чому полягають переваги і **недоліки** первинних і **вторинних** джерел документальної інформації про ЛП ?
8. У чому **відмінність змісту** інформації про ліки для **лікарів** від **змісту** інформації про них для фармацевтів?
9. Перерахуйте основні форми і методи інформування **лікарів** про ліки.
10. У яких трьох видах може надаватися інформація про ЛЗ, його властивості , а також про безпечне і ефективне **використовування**?
11. Яку інформацію можна **одержати** на підставі штрих — коду?
12. Залежно від цільового призначення наукові **журнали**, що **містять** відомості по медицині і фармації, розділяють на науково — теоретичні, науково — практичні і науково — методичні. Приведіть назви відомих вам українських **журналів** цих груп.

II. Економіка фармації

II.1. Показники **торговельно** – фінансової діяльності аптек

1. Дайте визначення **наступним** показникам **торгової** діяльності аптеки: товарні запаси, товарообіг і **торгова** націнка.
2. Дайте визначення **наступним** показникам **торгової** діяльності аптеки: валові витрати, валовий **дохід**, прибуток і рентабельність.
3. Розкажіть про класифікацію ресурсів аптеки з погляду економіки та їх участі в **отриманні** прибутку.
4. Поясніть, що таке поточні, фіксовані і невідчутні активи.
5. Що уявляють собою пасиви аптеки? Опишіть класифікацію **короткострокових** пасивів.
6. Наведіть **приклад** для пояснення, що таке індекс цін. Для чого використовують цю величину?
7. Опишіть методи, що використовуються для товарообігу аптеки.
8. Що **означає** поняття “фінансовий стан аптеки”?
9. Допишіть **наступне** рівняння: поточні пасиви = **рахунки** за послуги і товари + **короткострокові позики** +
10. У чому полягає різниця між валовим прибутком і чистим прибутком?
11. Інтервал часу між якими подіями називається операційним циклом?
12. У чому різниця між дебіторськими і кредиторськими заборгованостями?
13. Перерахуйте методи оплати за договорами (контрактам).

14. Поясніть **наступні** поняття — базова ціна і договірна ціна. Який зв'язок між ними.

15. Що таке „сальдо”?

16. Аптека № 28 уклала з фармацевтичною фірмою “Здоров'я” договір на купівлю-продаж ЛП і ВМП на **загальну** суму 128 тис. грн. з умовою 100% попередньої оплати. Фірма змогла в обумовлений договором **термін** здійснити поставку медикаментів на суму 120 тис. грн. і пообіцяла доставити решту товарів протягом п'яти днів. Як називається заборгованість фірми перед аптекою, що виникла? Чим є сума в 8 тис. грн. для аптеки?

17. Медпункт педагогічного університету перевів на банківський **рахунок** певної аптеки 1000 грн. в оплату за замовлені ЛП і перев'язувальні матеріали. Аптека змогла на обумовлену дату відпустити товари згідно замовлення на суму 920 грн. Як називається заборгованість в 80 грн. для аптеки і для медпункту?

18. Що таке **торгова** націнка і чим вона відрізняється від валового прибутку?

19. Оптова ціна однієї упаковки препарату Ліпразид (Liprazidum) 20 дорівнює 14 грн., а роздрібна ціна його в аптеці № 40 – 21 грн. Розрахуйте величину **торгової** націнки і рівень валового прибутку .

20. Дайте визначення поняттям чистий прибуток і рівень чистого прибутку.

21. Чим відрізняється рівень торгової націнки від рівня торгових накладень?

22. В аптеку поступили ЛП виробництва Великобританії на суму 3200 грн. за митною вартістю і 3700 грн. за оптовою вартістю фірми — посередника. Коефіцієнт торгової націнки на ці ліки в аптеці складав 1,30. Розрахуйте рівень торгової націнки на ліки, що поступили.

23. Вартість ліків, що надійшли в аптеку № 41, згідно товарно—транспортної накладної становить 2600 грн. за цінами постачальника і 1850 грн. за цінами виробника. Зважаючи на той факт, що ці товари входять до списку ЛЗ, ціни на які підлягають державному регулюванню, розрахуйте загальну роздрібну вартість отриманих ЛЗ та визначте суму торгової націнки.

24. Протягом першого кварталу минулого року аптека № 22 заборгованість — 850, розрахунковий рахунок — 500, тара — 210, прибуток займалась реалізацією ГЛЗ населенню. На 31 березня сума залишків засобів та джерел їх утворення в грн. була наступна: статутний капітал — 8000, товар — 2230, основні кошти — 6000, гроші в касі — 110, кредити банку — 1000, дебіторська — 180. Складіть бухгалтерський баланс аптеки.

II. 2. Облік в аптеці

II. 2.1. Принципи і документи обліку

1. Дайте визначення статистичного обліку і назвіть способи і прийоми, що використовуються для його здійснення.
2. У чому полягає суть бухгалтерського обліку, які його функції і об'єкти.
3. Охарактеризуйте види бухгалтерського обліку і перелічіть існуючі способи обробки первинних документів.
4. Доповніть перелік видів облікових показників, що використовуються при веденні бухгалтерського обліку: натуральні вимірники, грошові вимірники і
5. У чому полягають переваги і недоліки монетарного принципу обліку в аптеці? Для чого слід враховувати індекси цін?
6. Оптова вартість однієї упаковки препарату Лаципіл (Lacipil) у вересні 2003 р. складала 34 грн., а у вересні 2004 р. дорівнювала 45 грн. Обчисліть річний індекс ціни для цього препарату.
7. Ціна препарату Діротон (Diroton) — (20 мг, 28 таблеток) в січні 2004 р. дорівнювала 43 грн. 45 коп, а в лютому ж цього року вона складала 45 грн. Підрахуйте індекс ціни за цей період.
8. При однаковому об'ємі продажів товарообіг аптеки в I-му і II-му кварталах складав 22000 і 24000 грн. відповідно. Обчисліть індекс цін II – го кварталу по відношенню до першого.

9. Перелічіть групи, на які поділяють виправдувальні облікові документи при їх **обліку** в аптечних установах.

10. Назвіть обов'язкові реквізити первинних виправдних документів.

11. **Назвіть** групи, на які можна підрозділити облікові документи виходячи з **характеру** операцій, які вони відображають.

II. 2.2. **Облік рецептури**

1. Що таке рецептура аптеки? **Назвіть** чотири різновиди рецептури аптеки.
2. Яким чином розраховується величина середньої вартості одного амбулаторного рецепта на готовий ЛЗ у великих і відносно малих аптеках?
3. Як **проводять** розрахунок середньої вартості одного амбулаторного рецепта на ліки, виготовлені в аптеках?
4. Опишіть спосіб розрахунку середньої вартості одного стаціонарного рецепта готового ЛП.
5. Яким чином **обчислюють** середню вартість одного стаціонарного рецепта на ліки, виготовлені в аптеці?
6. Запишіть формулу розрахунку **процентної** кількості рецептури аптеки на ГЛЗ в **загальній** її рецептурі.
7. Розрахувати амбулаторну рецептуру для аптеки, яка буде відкрита, в **припущенні**, що вона обслуговуватиме поліклініку з кількістю амбулаторних **відвідувань** 200 тис. у рік. Врахувати, що в регіоні склався середньостатистичний коефіцієнт **перерахунку** амбулаторних **відвідувань** в рецептуру, який дорівнює 0,7.
8. Середньорічна рецептура аптеки № 32 складає 300 тис. рецептів. Якою стане рецептура цієї аптеки, якщо недалеко від неї буде **побудована** і **почне** працювати нова поліклініка з середньорічним числом амбулаторних **відвідин** 400 тис., а коефіцієнт **перерахунку** амбулаторних **відвідувань** в рецептуру дорівнює 0,6.

9. Розрахуйте стаціонарну рецептуру для лікарняної аптеки, що обслуговує лікарню, де є ліжок. Середньостатистичний коефіцієнт **перерахунку** ліжко-дня в рецептуру дорівнює 0,6, а середня тривалість функціонування одного ліжка протягом року складає 300 днів.

10. Після того, як аптека № 51 **почала** обслуговувати поліклініку № 7 з середньорічним числом **відвідувань** рівним 65 тис., її річна рецептура збільшилася на 46150 рецептів. Чому дорівнює коефіцієнт перерахунку амбулаторних **відвідувань** населенням поліклініки №7 у рецептуру?

11. Лікарняна аптека № 121 обслуговує міську лікарню № 6. Середньостатистичний коефіцієнт **перерахунку** ліжко-дня в рецептуру складає 0,7. Середня тривалість **використовування** одного ліжка на протязі року складає 286 днів, а річна стаціонарна рецептура аптеки дорівнює 34034 рецептів. Розрахуйте число ліжок у лікарні.

12. Чому дорівнює середньостатистичний коефіцієнт **перерахунку** ліжко-дня в стаціонарну рецептуру для району міста, де **знаходяться** лікарняні аптеки №1,2 і 3? Рецептура аптеки № 1, яка обслуговує лікарню № 6, що має 120 ліжок, складає 30000 рецептів за рік; рецептура аптеки № 2, обслуговуючої пологовий будинок № 3, де є 102 ліжка, дорівнює 18000 рецептів за рік, а рецептура аптеки № 3, що обслуговує міську інфекційну лікарню, в якій 200 койок, становить 44800 рецептів на рік. Прийняти, що одне ліжко на протязі року використовується в середньому 300 днів.

13. Обчислити рецептуру на ГЛЗ, реалізовану аптекою № 216 протягом 2003 р., якщо річний її товарообіг по цій рецептурі склав 70502 грн. 40 коп. Середній товарообіг аптеки за 10 днів по ГЛЗ дорівнював 2448 грн., а рецептура по ГЛЗ за ці 10 днів складала 90 рецептів.

14. Обчислити стаціонарну рецептуру аптеки № 207 за 2003 рік, якщо в цьому році лікарня № 2 перерахувала на її **рахунок** в оплату за рецептурні ГЛЗ 1 млн. 417 тис. **грн.** Середній товарообіг аптеки по рецептурним ГЛЗ, проданим за готівковий розрахунок, склав за 10 днів 545 грн., а амбулаторна рецептура по ГЛЗ за ці дні складала 50 рецептів.

15. Протягом першого півріччя міська лікарня № 4, що мала 120 ліжок, сплатила обслуговуючій її аптеці за продані ЛП 268125 грн. Яку суму повинна сплатити ця лікарня аптеці за друге півріччя, якщо в цей період використовувалися лише 110 ліжок. Середня тривалість **використовування** одного ліжка протягом року складає 300 днів, а середньостатистичний коефіцієнт **перерахунку** ліжко — дня в рецептуру становить 0,65.

II.2.3. Облік товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів

1. Наведіть всі відомі вам причини убування фармацевтичних товарів з аптеки за винятком їх реалізації.
2. Яким чином ведеться в аптеці облік пільгової реалізації ЛП?
3. Чи має аптека відомості про кількість ЛП, відпущених без рецепту протягом одного робочого дня?
4. Аптека № 1 продала суху мікстуру від кашлю в кількості 240 флаконів аптеці № 28. Назвіть документ, в якому відображена ця операція.
5. Опишіть суть прибуткової операції, що зветься поверненням підзвітних сум, яку виконує каса аптеки.
6. Опишіть сучасний механізм безкоштовної видачі аптекою лікарських препаратів.
7. Вкажіть термін обов'язкового зберігання касових чеків, на підставі яких були видані покупцям ЛП, та контрольних стрічок РРО.
8. Провізор, що працює в аптечному кіоску аптеки № 142, щодня здає касиру цієї аптеки виручку від продажу ЛП і ВМП. Який документ він одержує від касира після передачі грошей?
9. На підставі якого документа прибиральниця аптеки може одержати у касира гроші для придбання за готівку в магазині прального порошку і нового відра?
10. Яким чином касир аптеки повинен зареєструвати факт повернення заставної суми за пляшки від лікувальної мінеральної води?
11. Перерахуйте види розрахунків, здійснюваних аптекою за допомогою безготівкових банківських операцій.

12. Назвіть основні форми безготівкового розрахунку аптеки.
13. Поясніть наступну фразу – „виставити аптеку на інкасо”.
14. Наведіть приклади причин відмовлення аптеки акцепту платіжних вимог.
15. По яких операціях банк може зняти гроші з банківського рахунку аптеки без її згоди?
16. Аптека уклала договір про поставку ЛП з фармацевтичною фабрикою. В яке відділення банку їй треба звернутися з платіжним дорученням і про що в ньому просити?
17. Старша сестра пологового будинку № 5 м. Харкова щотижня одержує медикаменти в аптеці № 321. Назвіть документ, на підставі якого аптека відпускає товар даній лікувальній установі.
18. У аптеку поступив товар з обласного аптечного складу. Назвіть документ, що служить підставою для його обліку в аптеці.
19. Аптека № 234 в перебігу місяця відпускала ліки по безкоштовних рецептах. В якому документі був відображений цей товарообіг?
20. У зв'язку з надмірною кількістю тари в аптеці частину її вирішено перевести в товар і реалізувати населенню. На підставі якого документа це можна здійснити?
21. Які види банківських рахунків може мати аптека?
22. При виконання ремонту приміщень аптеки, сплаченого за договором в сумі 1200 грн., будівельна фірма виконала додаткову роботу на суму 220 грн. Борг аптеки перед будівельною фірмою називається кредиторською або дебіторською заборгованістю?
23. Перерахуйте прибуткові операції, що можуть здійснюватися через касу аптеки.
24. Які витратні операції можуть проводитися касою аптеки?

25. Медичний пункт автодорожнього технікуму має заборгованість перед аптекою № 340 у розмірі 320 грн. Для технікуму ця сума називається заборгованістю. Вставте необхідний термін.
26. Назвіть форми безготівкового розрахунку аптеки з іншими організаціями і фірмами.
27. Намалюйте схему проведення розрахунку аптеки з фірмою-постачальником при акцепторній формі оплати.
28. У чому полягає суть оплати аптекою договору по купівлі–продажу фармацевтичних товарів при розрахунку платіжним дорученням?
29. При використанні якої форми оплати за покупку товарів через банк ініціатором перерахунку грошей є фірма-продавець?
30. Намалюйте схему, що відображає суть акредитивної форми платежу через банк за фармацевтичні товари.
31. Яка операція передує зарахуванню грошових коштів на розрахунковий рахунок фірми-постачальника за фармацевтичні товари при використанні акредитивної форми розрахунків?
32. Що таке „авізо”?
33. Назвіть форми оплати через банк, при використанні яких відвантаженню товарів передує переказ грошей на розрахунковий рахунок постачальника.
34. Чи існує банківська форма оплати за товар, при якій відвантаження покупцю товару відбувається раніше, ніж надходження грошей на розрахунковий рахунок продавця?
35. Касир приймає виторг з аптечного пункту. Який документ він повинен оформити для його оприбуткування ?
36. На підставі даних обліку за місяць, в аптеці проводиться списання товару на господарські потреби. За якими цінами ця операція буде віднесена на витрати ?

II. 2.4. *Облік товарообігу, торгових накладень та товарних запасів*

1. Наведіть формули для розрахунку темпу зростання (ТМ)_з і темпу приросту (ТМ)_п товарообігу.
2. Назвіть види товарообігу аптеки.
3. Який товарообіг аптеки називається базисним?
4. Товарообіг аптеки № 65 в 2000 р. складав 532 тис. грн., а в 2003 — 612 тис. грн. Підрахуйте величину коефіцієнта темпу приросту.
5. Чим відрізняється ланцюговий коефіцієнт темпу зростання товарообігу від коефіцієнта темпу зростання базисного?
6. Знаючи, що темпи приросту товарообігу аптеки № 112 в 2000 – 2003 роках склали 6,6; 9,4; 8,8 і 9,9 % відповідно, розрахуйте середній арифметичний і середній геометричний щорічний темп приросту товарообігу за ці роки.
7. Роздрібний товарообіг аптеки складав в 1999 р. 420 тис. грн., в 2000 р. - 453,6 тис. грн., а в 2001 р. він становив 580,6 тис. грн. Знаючи, що індекси цін 2000/1999 і 2001/2000 дорівнювали 1,08 і 1,28 відповідно, підрахуйте приріст товарообігу аптеки за період 1999 – 2001 р., відображений в цінах 1999 р.
8. Товарообіг аптеки № 162 складав в 2000 р. 410 тис. грн., в 2001р. – 440 тис. грн., а в 2002 р. – 610 тис. грн. Індекси цін 2001/2000 і 2002/2001 склали 1,12 і 1,18 відповідно. Розрахуйте наведені величини товарообігу в цінах 2001 р. і схарактеризуйте зміни товарообігу за період 2000 – 2002 років.
9. Якими заходами можна прискорити оборотність ЛП?
10. Дайте визначення чинникам, що характеризують оборотність фармацевтичних товарів – числу днів одного обороту і числу оборотів середнього товарного запасу в загальному товарообігу аптеки за рік.

11. Яким чином можна розрахувати середні місячні, **середні квартальні** і середні річні запаси товарів?
12. Розрахуйте дні запасу фармацевтичних товарів в аптеці № 161, якщо річний її товарообіг складає 70000 грн., рівень собівартості становить 60%, а середньостатистичний товарний запас (в оптових цінах) складає 2100 грн.
13. Визначте норматив товарних запасів (оптимальний їх розмір) для аптеки, річний роздрібний товарообіг якої складає \$ 84000, **торгові** накладення дорівнюють \$ 33600. Дні запасу повинні складати 15 днів.
14. Розрахуйте **торгову** націнку і її рівень, якщо річний роздрібний товарообіг аптеки складає \$ 120000, а рівень собівартості дорівнював 55%.
15. Визначте оборотність ЛП в аптеці, якщо середньостатистичне число днів запасу складає 20.
16. Товарообіг в оптових цінах аптечного пункту в аналізованому році складає 80 тис. грн., а середньорічний товарний запас дорівнював 20 тис. грн. Визначте кількість **оборотів** товарного запасу і число днів, необхідних для здійснення одного **обороту**.
17. Визначте середньостатистичну величину товарних запасів за 4-й квартал 2003 р. аптеки № 172. Фактичні залишки фармацевтичних товарів (в оптових цінах) складали в цьому кварталі в тис. **грн.**: на 1.10 - 83,0; на 1.11 - 82,8; на 1.12 - 83,2 і на 1.01.2004 - 82,4.
18. Використовуючи дані попередньої задачі і знаючи, що товарообіг в 4-му кварталі 2003 р. аптеки № 172 становив 199,05 тис. грн., знайдіть число **оборотів** товарної маси в цьому кварталі. Чому дорівнювала в цей період тривалість одного **обороту** товарних запасів?
19. Визначте валовий **дохід** аптеки № 71 на кінець року на підставі **наступних** даних про її діяльність. Пасиви аптеки на **початок** року складали 150 тис. грн., а на кінець року – 125 тис. грн., власний капітал на кінець року **дорівнював** 175 тис. грн., активи на кінець року були на 50 тис. грн. більше, ніж на початок року. Інвестиції протягом року були більше, ніж витрати на 10000 грн.
20. Визначте **об'єм** продажів аптеки, який необхідно здійснити для **отримання** валового **доходу** в сумі 50000 грн., якщо середньостатистична вартість одного продажу складала 30 грн., середні **змінні** витрати аптеки на

один продаж становили 21 грн., загальні фіксовані витрати аптеки – 140 тис. грн.

21. Визначте товарообіг аптеки за період, на початок якого залишок товару складав 20 тис. грн. Надходження товару протягом цього періоду – 48 тис. грн., убування товару за рахунок списання – 0,8 тис. грн., залишок на кінець періоду – 23 тис. грн.

22. Визначте середній рівень торгової націнки в аптеці, а також порівняйте (в % і в сумі) фактичний її рівень з середнім граничним рівнем торгової націнки (25%), якщо річний товарообіг складав 500000 грн., а вартість медикаментів за закупівельними цінами складала 390 тис. грн.

23. Використовуючи нижче приведений Product list сирійської фармацевтичної фірми „Asia”, розрахуйте рівень торгової націнки для кожного з ЛП.

	Назва ЛП	Ціна заводу	Ціна аптеки
1.	Agapurin Retard 400	112,80	138,00
2.	Aldomethyl	65,35	83,21
3.	Aluric 100	41,75	55,00
4.	Amoxydine	154,45	21,05
5.	Ampicillin 500	17,60	23,00
6.	Ampicloxame 500	56,25	72,36
7.	Anti-Grip	18,40	24,22
8.	Enapril 20	82,65	104,08

24. На підставі прайс-листа фармацевтичної фірми „Avenzor” інтервал зміни рівня торгової націнки аптеки при продажу вказаних ЛП.

	Назва ЛП	Ціна виробника	Ціна аптеки
1.	Azocin	159,60	192,45
2.	Hexol	55,20	71,06
3.	Broncozor	67,95	86,12
4.	Lipozor	98,95	122,50
5.	Omezor	238,65	281,00
6.	Maalox susp.	46,00	60,54
7.	Tagamet	120,75	147,05
8.	Panadol Extra	63,00	80,00
9.	Ventolin	27,00	36,67

25. Завідувач аптекою № 27 планує товарні запаси на наступний рік. Плановий показник нормативу товарних запасів становить 20 днів. Який ще показник він повинен знати для розрахунку нормативу товарних запасів у сумі ?
26. Зазначте показники, у яких визначається норматив товарних запасів.

III. Інвентаризація і аудит в аптеці

1. Що таке інвентаризація в аптеці? Перерахуйте об'єкти, що підлягають інвентаризації.
2. Назвіть основні задачі інвентаризації в аптеці.
3. У яких випадках інвентаризацію в аптеці проводять обов'язково?
4. Яким чином створюється комісія для проведення інвентаризації?
5. Як поступають з нерозпакованими товарами при проведенні інвентаризації?
6. При проведенні інвентаризації в аптеці № 172 ВАТ „Ніка” було виявлено 86 упаковок капсул „Парацетомол 375” виробництва концерну „Стирол” та 112 ампул розчину для ін'єкцій Цианокобаламіну, виробництва заводу „Біостимулятор”, з простроченим терміном придатності. Опишіть подальші дії інвентаризаційної комісії.
7. Які документи використовують члени інвентаризаційної комісії під час перевірки кількості грошей в касі аптеки?
8. З якою метою проводять аудит в аптеці?
9. Які зобов'язання бере на себе аудиторська фірма, приступаючи до аудиту аптечної установи?
10. Які економічні показники або їх співвідношення називаються стандартними?
11. Що таке платоспроможність аптеки? Наведіть приклади показників, за допомогою яких можлива характеристика платоспроможності аптеки?

12. Поточне співвідношення, що характеризує ефективність вкладення коштів і доцільність **короткострокових позик**, **обчислюється** за рівнянням: $ПС = ПА : ПП$. Дайте визначення поточним активам і поточним пасивам аптеки.
13. Ефективність продажів характеризує платоспроможність аптеки. Вона розраховується за **формулою**: $ЕП = ОП : Х$. Яка величина позначена символом Х?
14. Який показник ми **одержимо** на підставі **наступної** різниці $ПА - ПП$ і що він характеризує?
15. За величиною яких показників оцінюють ефективність **використання** аптекою поточних активів і поточних пасивів?
16. Оцінюючи норму оборотності товарів за рік в аптеці № 19, встановили, що вона має величину 11. Яким чином це характеризує величину товарних запасів аптеки?
17. Які показники використовуються для оцінки економічної престижності аптеки?

На основі показників діяльності аптеки в 2003 р. проведіть перевірку її діяльності, визначивши платоспроможність, ефективність роботи і фінансову політику аптеки. Зробіть **висновок** за результатами аудиторської перевірки роботи аптеки, порівнявши ці показники **із** стандартними величинами.

Показники діяльності аптеки в 2003 р.		
№ з/п	Показники	Величина, тис. грн.
1.	Поточні активи	750
2.	Товарні запаси на 31.12	450
3.	Середньостатистичне значення товарних запасів	460
4.	Сума прибуткових рахунків	135
5.	Загальні активи	1225
6.	Поточні пасиви	250
7.	Сума витратних рахунків	137,5
8.	Довгострокові пасиви	150
9.	Загальні пасиви	492,5
10.	Капітал власника	732,5
11.	Собівартість проданих товарів	1200

18. Товарні запаси аптеки на 1.05.2000 р. склалися з ЛП на суму 72420 грн.; предметів догляду за хворим на суму 21500 грн. і ВМП на суму 1680 грн. Поточні активи на цю дату склали 135 тис. грн., а поточні пасиви – 43300 грн. Аптека мала витратних рахунків на суму 22150 грн., і прибуткових на 25700 грн. Розрахуйте ефективність використання аптекою товарних запасів.

19. Товарні запаси аптеки № 32 на 1.08.2002 р. склали 81000 грн., готівка – 12000 грн., товарозабезпечення складало 1200 грн. Поточні пасиви аптеки дорівнювали 41500 грн. Розрахуйте співвідношення оборотного капіталу цієї аптеки на вказаний термін.

20. У першому кварталі 2003 р. аптека № 183 продала населенню ГЛЗ на суму 281 тис. грн. Торгова націнка на продані ГЛЗ складала 126450 грн. Чому дорівняла норма товарообігу, якщо середні квартальні товарні запаси мали величину 51516 грн.? На яку суму ця аптека повинна була продати ГЛЗ за цей квартал, щоб норма товарообігу складала 5.

IV. Бухгалтерський облік і фінансова звітність аптеки

1. Визначте пасиви аптеки на основі наступних даних :

- а) активи аптеки складають 250000 грн., капітал власника дорівнює 175000 грн;
- б) капітал власника складає 250000 грн., а активи — 500000 грн.

2. Зробіть записи в бухгалтерському журналі аптеки №124 (форма наведена в додатку 2) по наступних операціях за травень місяць 2002 г.:

- а) закуплено ГЛЗ на суму 165600 грн.;
- б) налічені ТН на закуплені ГЛЗ – 30000 грн.,
- в) сплачені транспортні витрати – 600 грн.,
- г) в касу поступила виручка від реалізації ЛЗ – 150000 грн.,
- д) відпущено ЛЗ по безкоштовних рецептах – 4500 грн.,

е) одержана компенсація з бюджету за безкоштовну рецептуру в сумі 4500 грн.,

ж) сплачені комунальні послуги в сумі 4200 грн.,

При виконанні записів використовуйте план рахунків (додаток 3).

3. Зробіть записи в бухгалтерському журналі про наступні операції аптеки № 141 в жовтні 2003 р. (форма в додатку 2):

а) власник вніс капітал 10000 грн. до статутного фонду аптеки;

б) сплачено за покупку медикаментів 1000 грн.,

в) аптека придбала устаткування на суму 3000 грн.,

г) аптека сплатила за проведення аналізів ЛП – 320 грн.,

д) внесена оплата за опалювання – 180 грн.,

е) сплачені витрати на перевірку протипожежної і сторожової охорони – 80 грн.,

ж) сплачена зарплата в сумі 1920 грн.

При виконанні записів використовуйте план рахунків, наведений в додатку 3.

4. Дайте пояснення наступним показникам: операційна діяльність, інвестиційна діяльність і фінансова діяльність аптеки.

5. Назвіть мету складання звіту аптеки про рух грошових коштів за рік.

6. Чистий прибуток аптеки відповідно до положень П (С) БУ можна обчислити за наступними рівняннями:

Виручка від реалізації — X = Валовий прибуток

Валовий прибуток — Y = Чистий прибуток.

Які величини позначені символами X і Y ?

7. Які витрати аптеки відносяться до адміністративних і чи включаються вони в собівартість товарів?

8. Актив бухгалтерського балансу аптеки відповідно до національних стандартів складається з необоротних активів, оборотних активів і Назвіть пропущений розділ.

9. Опишіть склад необоротних активів.

10. Що таке оборотні активи?

11. Пасив бухгалтерського балансу аптеки складається з наступних розділів: власний капітал, забезпечення майбутніх витрат і платежів, довгострокові

зобов'язання, **доходи** майбутніх періодів і **Додайте** розділ, якого бракує.

12. **Назвіть чинники**, що визначають збільшення статутного капіталу аптеки.

13. Що таке поточна дебіторська заборгованість? В якому випадку вона може бути визнана активом?

14. Яка дебіторська заборгованість є безнадійною?

15. **Назвіть** умови, при яких товарні запаси можуть бути визнані активами.

16. Перерахуйте витрати аптеки, які включаються в собівартість товарів аптеки.

17. У якому випадку при веденні бухгалтерського **обліку** товарних запасів аптеки вони списуються на витрати?

18. Чи включаються суми, сплачені аптекою за інформаційні, посередницькі і **інші** послуги, пов'язані з пошуком і **придбанням** запасів, в собівартість товарів?

19. Перелічіть основні документи фінансової звітності аптеки відповідно до Закону України про П (С) БУ.

20. Складіть баланс аптеки № 148 на 31.12.2000 р. використовуючи **наступні** дані: витратні **рахунки** склали 15000 грн., прибуткові **рахунки** - 10000 грн., розрахунковий **рахунок** в банку – 12000 грн., готівка в касі - 500 грн., товарні запаси – 25000 грн., позики – 22500 грн., власний капітал аптеки складав 10000 грн.

21. Зробіть записи в бухгалтерському **журналі** (**додаток 2**) **наступних** операцій, вчинених аптекою в травні 2003 р. Використовуйте при цьому план **рахунків** (**додаток 3**).

- 1) закуплено ГЛЗ на 165600 грн.,
- 2) **нараховані** ТН на ГЛЗ - 30000 грн.,
- 3) **придбана** лікарська сировина - 35000 грн.,
- 4) **налічені** ТН на сировину в сумі 150 грн.,
- 5) транспортні витрати - 600 грн.,
- 6) нараховані тарифи за виконання робіт з фасування - 150 грн.,
- 7) реалізовано ГЛЗ на суму 150000 грн.,

- 8) відпущено ЛП по безкоштовних рецептах - 4500 грн.,
- 9) отримана компенсація з бюджету за відпуск по безкоштовним рецептам - 4500 грн.,
- 10) сплачена вартість комунальних послуг - 4200 грн.,
- 11) залишок товарів на 1.06 склав 23000 грн., а залишок ГН на цю дату становив 5500 грн.

22. Складіть бухгалтерський баланс аптеки № 212 на 1 жовтня 2003 р. (додаток 2) на підставі наступних даних, наведених в гривнях : основні засоби - 180000, фармацевтичні товари - 700000, малоцінний інвентар - 20000, допоміжні матеріали - 10000, розрахунковий рахунок в банку - 60000, комунальні платежі - 8000, гроші в касі - 500, підзвітні особи - 1000, дебітори - 20500, статутний капітал - 900000, прибуток - 38000, позики банку - 50000, розрахунки по оплаті праці і послуг - 10000, відрахування по страхуванню - 500, кредитори - 1500.

23. Зробіть записи в бухгалтерському журналі (додаток 2) операцій аптеки № 23 в січні минулого року:

- 1– гроші в касі – 1000 грн.,
- 2– гроші в банку – 17000 грн.,
- 3– кредитори – 2600 грн.,
- 4– дебітори – 1850 грн.,
- 5– закупівля сировини – 960 грн.,
- 6– інвестиції в інші організації – 6800 грн.,
- 7–заборгованість по оплаті праці – 145 грн.,
- 8–заборгованість перед бюджетом – 920 грн.,
- 9–довгострокове фінансове вкладення – 11350 грн.

24. Складіть баланс аптеки №12 на 31.12. 2001 р. використовуючи такі дані: основні засоби – 19500 грн., ГЛЗ в матеріальній кімнаті – 25000 грн., малоцінний інвентар – 2000 грн., допоміжні матеріали – 1000 грн., прибуток – 5500 грн., позика банку– 20400грн., розрахунок по зарплаті – 1050 грн., нерухомість – 9000 грн., кредитори – 1550 грн., статутний капітал – 28000 грн.

25. Що відображає величина X у формулі для розрахунку річних витрат на амортизацію?

Витрати на амортизацію = (початкова вартість – зниження ціни): X

26. Збільшення активного рахунку записується по дебіту або по кредиту?

27. Збільшення пасивних рахунків записується по дебету або по кредиту?

28. Що відображають активні бухгалтерські рахунки?
29. Що відображають пасивні бухгалтерські рахунки аптеки?
30. Вкажіть ставку податку на прибуток, одержаний аптекою в звітному періоді від реалізації ЛП і ВМП.
31. Протягом першого кварталу минулого року аптека № 22 займалась реалізацією ГЛЗ населенню. На 31 березня сума залишків засобів та джерел їх утворення в грн.. була наступна: статутний капітал — 8000, товар — 2230, основні кошти — 6000, гроші в касі — 110, кредити банку — 1000, дебіторська заборгованість — 850, розрахунковий рахунок — 500, тара — 210, прибуток — 180. Складіть бухгалтерський баланс аптеки.
32. Що таке План рахунків бухгалтерського обліку та яка його структура ?
33. Які показники господарської діяльності передбачені в діючому Плані рахунків ?
33. Протягом першого кварталу минулого року аптека № 22 мала заборгованість — 850, розрахунковий рахунок — 500, тара — 210, прибуток займалась реалізацією ГЛЗ населенню. На 31 березня сума залишків засобів та джерел їх утворення в грн.. була наступна: статутний капітал — 8000, товар — 2230, основні кошти — 6000, гроші в касі — 110, кредити банку — 1000, дебіторська — 180. Складіть бухгалтерський баланс аптеки .
34. Встановіть кінцевий залишок (Ca_2) на рахунку № 661 “Розрахунки з заробітної плати”, якщо обороти за дебітом дорівнюють 950 грн., за кредитом — 900 грн., а початковий залишок (Ca_1) — 1000грн.
35. На рахунку 301 “Каса” початковий залишок (Ca_1) аптеки № 54 складав 650 грн., обороти : за дебітом — 950 грн., за кредитом — 550 грн. Знайдіть кінцевий залишок Ca_2 .
36. Залишок у якому бухгалтерському рахунку завжди записують по дебіту?
37. Назвіть бухгалтерський рахунок, залишок в якому завжди записують в кредиті.
38. Баланс аптеки на певну дату становив 52820 грн. З поточного рахунку аптеки ліквідована заборгованість постачальнику в сумі 1400 грн. Вкажіть, в

яких статтях балансу відбулися зміни і наведіть величину кінцевої суми балансу.

39. Сума балансу аптеки складала 92000 грн. Для оплати за контрактом купівлі ЛП отримано з банку кредит у сумі 7320 грн. Вкажіть, в яких статтях балансу відбулися після цього зміни і чому стала дорівнювати сума балансу.

40. Для складання балансу необхідно визначити залишкову вартість основних засобів аптеки. Яким чином ця величина розраховується ?

41. У звіті про фінансові результати аптеки № 16 за перший квартал 200X року є такі записи : дохід від реалізації товарів — 91500 грн.; ПДВ — 1500 грн.; собівартість реалізованих товарів — 60000 грн.; витрати — 25000 грн.; прибуток від операційної діяльності — 3500 грн. Яку суму валового прибутку (реалізованої торгової націнки) отримано аптекою за звітний період ?

V. Економічний аналіз і планування господарсько — економічної діяльності аптеки

1. У аптеці № 224 складена аналітична таблиця, в якій відображені дані по її рецептурі за 5 років роботи.

Рецептура аптеки № 224 за 1995 – 1999 роки

Рецепти	Число рецептів, тис.					Приріст рецептури, %					План на 2000г.
	1995	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999	середній	
амбулаторні	100	102	105	108	112						
стаціонарні	50	51	53	54	56						
Всього	150	153	158	162	168						
ГЛЗ	106,5	113,2	113,2	131	142,8						

Підрахуйте приріст рецептури і заплануйте, використовуючи дані цієї таблиці, рецептуру на 2000 р.

2. Аптека № 162 обслуговує поліклініку № 14. Було **встановлено**, що в 4-му кварталі 2003 р. 9200 **відвідувань лікарів супроводжувалися виписуванням** 6000 рецептів. Заплануйте амбулаторну рецептуру цієї аптеки на 2004 р., якщо поліклініка **планує** на цей рік 30000 **відвідувань**.

3. У лікарні, яку обслуговує аптека № 64, є 150 лікарняних ліжок, середня зайнятість яких в 2000 р. складала 330 днів. Заплануйте стаціонарну рецептуру аптеки в 2001 р., якщо в 2000 р. **з** лікарні в аптеку **поступило** 11000 рецептів, а **планована** на 2001 р. зайнятість одного ліжка — 342 дня.

4. Заплануйте стаціонарну рецептуру в тій же аптеці № 64 (див. попередню задачу) на **майбутній** 2001 р., якщо в обслуговуваній лікарні **зменшиться** число ліжок до 60, а річна зайнятість останніх складатиме 350 днів. Визначте зміну стаціонарної рецептури в 2001 р. по відношенню до 2000 р.

5. Приймавши **як** базисний 1995 р. і використовуючи величини **товарообігу** аптеки № 33 за 1995–1999 р., охарактеризуйте базисні і **ланцюгові** темпи **зростання** товарообігу. **Одержані** результати внесіть в таблицю, приведену нижче. Проведіть аналіз динаміки зміни товарообігу аптеки за вказані роки. **Підрахуйте** середній арифметичний і середній геометричний щорічний темп приросту товарообігу за 1996-1999 роки.

Темпи **зростання** товарообігу аптеки № 33

Показники	Рівні і темпи зростання				
	1995	1996	1997	1998	1999
Товарообіг, тис. грн.	340	370	400	440	470
Базисні темпи зростання: а) коефіцієнт темпу зростання б) темп зростання, %					
Ланцюгові темпи зростання: а) коефіцієнт темпу зростання б) темп зростання, %					
Абсолютний приріст, тис. грн					
Темп приросту, %					

6. Товарообіг аптеки за 1-й, 2-й і 3-й квартали 1999 р. склав 28, 29 і 27 тис. грн. відповідно. Заплануйте товарообіг аптеки на 1999 р.

7. На підставі величин товарообігу аптеки № 12 за чотири роки (1996 — 1999) проведіть розрахунки щорічного зростання і приросту товарообігу і заплануйте зростання і приріст товарообігу на 2000 г. Одержані дані внесіть до таблиці наступної форми:

Зміна товарообігу аптеки №13 за 1996 – 1999 роки

Показники	Дані по рокам				2000
	1996	1997	1998	1999	
Товарообіг, тис. грн.	91,6	97,4	104,2	112	
Річний приріст, тис. грн.					
Річне зростання, %					
Річний приріст, %					

8. Товарообіг аптеки в травні 2002 р. складав 10 тис. грн., а в травні 2003 р. 12 тис. грн. Розрахуйте товарообіг аптеки в травні 2003 г. в цінах 2002 р., якщо річний індекс цін дорівнював 1,21.

9. Яким способом проводять планування амбулаторного і стаціонарного товарообігу для аптеки, що відкривається?

10. Роздрібний товарообіг аптеки в квітні 2003 р. по ГЛЗ і ВМП склав 14200 грн. Оптова вартість товарів, що були реалізовані, складала 8520 грн. Підрахуйте середній рівень торгової націнки цього місяця.

11. Аптека виручила за продаж ГЛЗ в 4-у кварталі 2002 р. 14 тис. грн. Середній рівень торгової націнки в цьому кварталі складав 37%. Підрахуйте оптову вартість проданих ліків.

12. Назвіть джерела торгової націнки в аптечних установах і дайте їм характеристику.

13. Які чинники слід враховувати при плануванні ТН?

14. У якій групі фармацевтичних товарів найвищий рівень ТН і в якій — найнижчий?

15. **Залишок** по ГЛЗ на кінець травня 2002 р. в аптеці № 232 склав 18400 грн. в роздрібних цінах і 10000 грн. в оптових. Визначте суму ТН і рівень ТН по цьому залишку.

16. Виходячи з формули **торгового** балансу $Z_{п} + Н = Р + В + Z_{к}$, де

$Z_{п}$ та $Z_{к}$ — **залишок** товарів на **початок** та на кінець періоду,

$Н$ — **надходження** товару за аналізований період,

$Р$ — реалізація товару у аналізований період,

$В$ — втрата товарів за рахунок бою, списання, передачі і т.д.

Розрахуйте суму ТН і її рівень при реалізації аптекою ЛП, якщо відомо, що :

Величина, тис. грн.	За роздрібними цінами	За оптовими цінами
$Z_{п}$	17,7	9,2
$Н$	45,0	22,0
$В$	0,5	0,3
$Z_{к}$	18,4	10,0

17. 1.03.2004 р. виручка аптеки від реалізації 15-ти ОТС – препаратів склала 139 грн. 80 коп., а 31.03 виручка за продаж 28-ми таких препаратів дорівнювала 267 грн. 68 коп. Виручка за весь березень місяць від продажу ОТС — препаратів склала 6171 грн. 48 коп. **Підрахуйте**, яку середню кількість препаратів цієї групи продавала аптека за один день. Аптека в березні не працювала лише один день.

18. Визначте кількість ЛП, відпущених протягом місяця аптекою, знаючи, що за перші його три дні було реалізовано 72 упаковки ГЛЗ на суму 440 грн. 64 коп., а за останні два дні цього ж місяця — 54 упаковки ГЛЗ на суму 330 грн. 48 коп. Товарообіг аптеки по ГЛЗ цього місяця складав 4287 грн.

19. **Загальна** кількість ліків (виготовлених в аптеці, ГЛЗ і ОТС— препаратів), реалізованих аптекою № 1 в лютому 2004 р., склала 1262 упаковки. При цьому було відпущено 505 рецептурних ГЛЗ на суму 7676 грн. і 418 упаковок екстемпоральних ЛП на суму 2842 грн. 40 коп. Виручка **безрецептурного** відділу склала 4169 грн. 70 коп. Розрахуйте середню вартість одного ЛП кожного типу.

20. Аптека № 18 в серпні 2004 р. продала 568 ГЛЗ на суму 9366 грн. 37 коп. При цьому виручка від продажу ОТС — препаратів дорівнювала 6730 грн. 75 коп. Знаючи, що середня вартість упаковки одного рецептурного препарату в два рази більше середньої вартості упаковки одного ОТС — препарату, розрахуйте кількість рецептурних і **безрецептурних** ЛП, проданих аптекою в серпні.

21. Назвіть чинники, що характеризують економічну **престижність** аптеки.

22. Сума валових **доходів** аптеки № 6 в 2002 р. склала 429,2 тис. грн., а сума валових витрат — 290 тис. грн. Амортизація цього року дорівнювала 9100 грн. Чому дорівнював чистий прибуток аптеки, якщо ставка податку на прибуток мала величину 30%?

23. Сума податку на прибуток аптеки № 17 в 2003 р. склала 59 910 грн. Знаючи, що ставка податку складала 30%, валові витрати аптеки склали 421300 грн., а амортизаційні відрахування **дорівнювали** 12500 грн., **підрахуйте** величину валових **доходів** аптеки в 2003 р.

26. Керівництво аптеки № 12, яка має штат в 22 співробітників і середню річну виручку від реалізації ЛП і ВМП 1780 тис. грн., приймає рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, яка передбачає єдиний податок у розмірі 10% від суми виручки. Чи можливий цей перехід і як він узгоджується із законодавством України?

VI. Доходи і витрати аптеки

1. Назвіть види витрат аптеки і охарактеризуйте залежність кожного з них від **об'єму** продажів.

2. Наведіть **приклади** витрат аптеки, що входять до складу фіксованих витрат.

3. До якого виду витрат відноситься оплата консультацій **лікаря** поліклініки, які він дає **відвідувачам** аптеки двічі на тиждень?

4. Приведіть **приклади чинників**, які впливають на величину витрат аптеки і наявність яких залежить від якості роботи її персоналу.

5. Перерахуйте **чинники**, **здатні** збільшити витрати аптеки.
6. Рівень витрат аптеки в базисному періоді склав 24%, а в звітному — 22%. Визначте темп зниження рівня витрат і індекс рівня витрат. Розрахуйте суму економії від зниження рівня витрат в звітному році, якщо товарообіг звітного року склав 290000 грн., а рівень собівартості склав 65%.
7. Визначте економію по витратах аптеки, якщо в звітному році фактично була витрачена **повністю** запланована сума витрат. При цьому роздрібний товарообіг аптеки був збільшений на 4000 грн. **Планований** рівень витрат склав 25%, а рівень **торгової** націнки **дорівнював** 40%.
8. На підставі **представлених** в таблиці даних графічним методом визначте **об'єм** продажів аптеки, при якому валовий **дохід** її складе 25000 \$. Визначте координати точки **екстремуму**.

Кількість продажів, шт	0	10 000	20 000	30 000
Змінні витрати на один продаж, \$	4			
Сума змінних витрат, \$	0			
Фіксовані витрати, \$	30 000			
Загальні витрати, \$				
Вартість 1-ї упаковки ЛП, \$	6			
Об'єм продажів, \$	0			

Графік залежності **об'єму** продажів від кількості продажів будуйте на міліметрівці.

9. Графічним методом визначте величину **торгової** націнки, що **доводиться** в середньому на одну упаковку ЛП, за умови продажу 30000 шт. Знайдіть координати точки беззбиткових продажів, якщо середня вартість однієї упаковки складає 7\$, середні **змінні** витрати на один продаж — 4,5 \$, **загальні змінні** витрати склали 32000\$.

10. Щомісячні постійні витрати аптеки № 64 складаються з оренди приміщень — 800 грн., комунальних платежів — 150 грн., зарплати персоналу — 3200 грн. і інших **витрат** в сумі 200 грн. Вартість однієї упаковки умовного препарату Z дорівнює 7грн. 20 коп. в роздрібних цінах і 6 грн. в оптових.

Використовуючи аналітичний метод знайдіть точку беззбиткової роботи аптеки, відображену числом упаковок препарату Z.

11. Проведіть аналіз і **планування** окремих видів витрат аптеки, за даними, наведеними в наступній таблиці.

Показники	Передплановий рік				Середні зміни	План 1 кв.
	1 кв.	2 кв.	3 кв.	4 кв.		
1. Допоміжні матеріали у тис. грн.;	0,27	0,33	0,36	0,45		
% від Т	0,1	0,12	0,13	0,16		
2. Комунальні витрати, тис. грн.;	14,2	14	13,9	14,1		
3. Оплата банківського обслуговування, тис. грн.	7,2	7,1	7	6,9		

12. По яких показниках **планують**, нормують і аналізують витрати аптеки?

13. Наявність яких **чинників**, що впливають на величину витрат аптеки, не залежить від якості роботи аптеки і її персоналу?

14. Приведіть формули, що дозволяють **проводити** розрахунок товарообігу і рецептури в точці екстремуму.

15. Які витрати аптеки не можна запланувати?

16. До яких типів витрат аптеки відносяться витрати по оплаті сторожової охорони, виплата гонорару юристу, виплата за кредит, оплата аналізів ЛП та банківського обслуговування?

17. Використовуючи рівняння **торгового** балансу, визначте величину **торгової** націнки на товари, що надійшли до аптеки № 42 у травні 2003 р., якщо наявність товарів на 1 травня в оптових і роздрібних цінах складала 7,4 і 12,6 тис. грн. відповідно, ТН товарів, які вибули за цей час за рахунок бою і списання складала 100 грн., а **залишок** товару на 1 квітня складав 8,7 тис.

грн. в оптових і 14,1 тис. грн. у роздрібних цінах. ТН товарів, реалізованих у травні, становила 1,6 тис. грн..

18. У аптеці № 4 ВАТ „Віола” на 1 березня був залишок ЛП і ВМП за роздрібними цінами на суму 70 тис. грн., а за оптовими — 43 тис. грн. За березень місяць в аптеку поступили товари за роздрібними цінами на 50 тис. грн., а за оптовими на 30 тис. грн. Вибуло в результаті повернення фармацевтичному заводу субстандартних ЛП на суму 3 тис. грн. в роздрібних цінах і на 2,2 тис. грн. в оптових. Роздрібна реалізація ЛП і ВМП в березні склала 55 тис. грн. в оптових цінах. Залишок товарів на 1 квітня за роздрібними цінами складав 65 тис. грн. Визначте розрахунковим шляхом оптову вартість залишку товарів на 1 квітня і величину ТН та її рівень у березні місяці в реалізованих товарах.

19. Визначте валовий дохід аптеки на кінець року, використовуючи наступні дані. Пасиви на початок року дорівнювали 30000 \$, а на кінець року вони склали 25000 \$. Капітал власника на кінець року — 35000 \$, активи аптеки на кінець року були на 10000 \$ більше, ніж на початок року. Інвестиції власника протягом аналізованого року перевищували витрати на 2 тис. \$.

Література

1. Панкрухин А.П. Маркетинг. – М.:ИМП, 1999.– 398с.
2. Криков В.И., Прокопишин В.И. Организация и экономика фармации. – М.: Медицина, 1991. – 624с.
3. Справочник экстенпоральной рецептуры /Под ред. А.И.Тихонова.– К.: Морион, 1999. – 496с.
4. Шаповалова В.А., Шаповалов В.В. Справочник по правовой и судебной фармации. – Х.: Торсинг, 1997.– 656с.
5. Городкова Ю.И. Латинский язык. 'Ростов н/ Д.: Феникс, 1999. – 352с.
6. Тихонов А.И., Ярных Т.Г., Гузенко А.П., Учебное пособие по аптечной технологии лекарств. – Х.: Основа, – 1998. – 336с.
7. Гацан В.В. Менеджмент фармацевтического предприятия. – Ростов н/Д. Феникс, – 2002. – 352с.
9. Примакова О.В. Нормы естественной убыли. – Х.: Фактор, – 2000. – 297с.
10. Матвеева В. Аптечные учреждения :особенности организации и учета. – Х.: Фактор, – 2000. – 260с.
11. Стандарты ISO-9000 : Качество как принцип и основа для создания доверия между производителем и потребителем // Аптека.– 2000. – № 32. – С.10.
12. Косова И.В., Лоскутова Е.Е., Максимкина и др. Организация и экономика фармации, Academia, – 2002. – 400с.
13. Кириченко І.М. Організація і економіка фармації, ч.1. Організація фармації. – Одеса.: Астропринт, – 2003. – 78с.
14. Кириченко І.М. Організація і економіка фармації, ч.2. Економіка фармації. – Одеса.: Астропринт, – 2003. – 64с.
15. Немченко С.А., Дмитриевский Д.И. и др. Экономика фармации в вопросах и ответах. – Х.: УФА, – 1998.– 48с.
15. Перелік **наркотичних** засобів, **психотропних речовин** і прекурсорів (затверджено постановою КМ України від 6.05.2000 р.)// Аптека № 20(241), 2000, С.55-56.
16. Бенюх Н. О новых правилах оборота наркотиков в Украине. //Провизор, № 7, 2000 р., С. 7-8.
17. Закон України про обіг в Україні **наркотичних** засобів, **психотропних речовин**, їх аналогів і прекурсорів (8.07.1999 р.),// Провизор № 15-16,2000,С.3-6.

18. Печеный О.П., Немченко А.С. К вопросу об ответственности за нарушение правил оборота сильнодействующих и ядовитых веществ. //Провизор, № 8, 2000 р.,С. 13-14.
19. Олейников Д. Интернет завоевывает фармацевтические рынки, //Аптека № 26(247), 2000, С.10.
20. Мерчандайзинг в аптечній установі, Аптека №5(426),2004,С.87
- 21.Щиголев П., Константиновский Р. Стратегия размещения аптек, // Аптека, № 26(197), 2001, С.4
- 22.Наказ МОЗ України „Правила проведення утилізації та знищення неякісних ЛЗ (08.07.04)”, // Аптека, № 29(450), 2004, С. 75-76
- 23.Наказ МОЗ України „Правила проведення утилізації та знищення неякісних ЛЗ, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсорі”, Провизор, № 15-16, 1999, С.20-23
- 24.Наказ МОЗ України „Стандарти акредитації аптечних закладів”, //Провизор, № 3, 1999, С. 3-19
- 25.Немченко А.С. Общая характеристика классов бухгалтерських счетов нового Плана счетов национальной системы учета, // Провизор, № 4, 2000, С.12-16
- 26.Немченко А.С. Новый План счетов национальной системы бухгалтерского учета в действии, // Провизор, № 4, 2000, С.12-16
- 27.Сильницкий Ю. „Продажа лекарственных средств : налогообложение, лицензирование, патентование”, // Аптека, № 22, 2000, С. 11.
- 28.Федорова А. „Організація та облік аптечної діяльності”, Аптека, № 31, 2003, С.84-86
29. Практикум з організації та економіки фармації/ За ред.. Б.П.Громовика і С.І.Терещук. — Вінниця, НОВА КНИГА, 2004р. — 448 с.

Додатки

Додаток 1

МІЖНАРОДНІ ПРАВИЛА ПО ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ «ІНКОТЕРМС» (редакція 1990 р. Коротка характеристика)

Умовні позначення	Коротка характеристика термінів
EXW ФРАНКО — ЗАВОД (місце вказано)	Обов'язки продавця по поставці вважаються виконаними після того, як він надав покупцю товар на своєму підприємстві. Продавець не відповідає за вантаження товарів, очищення товарів від мита на експорт. Покупець несе всі витрати і ризики у зв'язку з перевезенням товару. Ці умови передбачають мінімальні обов'язки продавця.
FCA ФРАНКО — ПЕРЕВОЗЧИК (місце вказано)	Обов'язки продавця по поставці вважаються виконаними після передачі товару, який очищений від мита на експорт, під відповідальність перевізника, вказаного покупцем у вказаному місці. В договірних відносинах по доставці продавець може діяти на свій ризик і за рахунок покупця. Умова відноситься до всіх видів транспорту.
FAS ФРАНКО — УЗДОВЖ БОРТУ СУДНА (порт доставки вказаний)	Продавець вважається таким, що виконав свої обов'язки по поставці, якщо товар розміщений уздовж борту судна на набережній або на ліхтерах. Транспортно-експедиторські витрати Продавця обмежені доставкою вантажу до причалу. Умови тільки для морського або річкового транспорту.
FOB ФРАНКО – БОРТ (порт вантаження вказаний)	Обов'язки продавця по поставці вважаються виконаними після того, як товар переданий через поручні судна в узгодженому порту відвантаження. Продавець несе лише частину витрат по транспортуванню і страхуванню тільки до моменту доставки на борт судна. Продавець здійснює очищення товару від мита на експорт. Ці умови можна використовувати тільки для морського і внутрішнього водного транспорту.

CFR ВАРТІСТЬ І ФРАХТ (порт призначення вказаний)	Продавець зобов'язаний сплатити витрати і фрахт, необхідний для поставки товару в узгоджений порт призначення. Ризик загибелі або пошкодження товару, а також ризик збільшення витрат після доставки товару на борт судка переходить від продавця до покупця. Очищення товару від мита на експорт здійснює продавець. Дані умови можна використовувати тільки для морського і внутрішнього водного транспорту.
CIF ВАРТІСТЬ, СТРАХУВАННЯ І ФРАХТ (порт призначення вказаний)	Продавець має ті ж обов'язки як у випадку CFR з доповненням, що він повинен забезпечити морське страхування для ліквідації ризиків загибелі або пошкодження товару при перевезенні. Продавець складає договір страхування і оплачує страховий внесок. За договором продавець повинен одержати лише страховку на мінімальне покриття. Продавець здійснює очищення товару від мита на експорт. CIF повинен використовуватися тільки для морського і внутрішнього водного транспорту.
CPT ПЕРЕВЕЗЕННЯ СПЛАЧЕНЕ ДО (...місце призначення вказано)	Продавець оплачує фрахт за перевезення товару до узгодженого місця призначення. Ризик загибелі або пошкодження товару, а також додаткові витрати, після поставки перевізнику переходить від продавця до покупця після поставки товару перевізнику. Продавець здійснює очищення товару від мита на експорт. Ці умови можна використовувати для будь-якого виду перевезення згідно договору.
CIP ПЕРЕВОЗКА І СТРАХОВКА СПЛАЧЕНІ ДО (...місце призначення вказано)	Продавець має такі ж обов'язки, як і у разі умов CPT, при цьому додатково він повинен забезпечити страхування вантажу для усунення ризиків покупця у зв'язку із загибеллю або пошкодженням товару при перевезення. Продавець складає договір страхування і вносить страховий внесок. За договором продавець повинен одержати страховку тільки на мінімальне покриття. Продавець здійснює очищення товару від мита на експорт. Цей термін можна використовувати для будь-якого виду перевезення, зокрема різними видами транспорту.
DAF ПОСТАВКА ДО КОРДОНУ (...місце вказано)	Зобов'язання продавця вважаються виконаними у момент прибуття товару, очищеного від мита на експорт у вказаний в договорі термін пункту і місця на кордоні. Дані умови призначені для використання головним чином при перевезенні товару залізницею або автомобільним транспортом.

DES ДОСТАВЛЕНО
ФРАНКО-СТРОП СУДНО
(...порт призначення
вказаний)

Обов'язки продавця по поставці **вважаються** виконаними після того, як товар наданий покупцю на борт судна, не очищеним від мита на імпорт, в узгодженому порту призначення. Покупець несе всі витрати і ризики, пов'язані з доставкою товару в обумовлений порт призначення. Цей термін можна використовувати **тільки** для морського або внутрішнього водного транспорту.

DEQ ДОСТАВЛЕНО
ФРАНКО-НАБЕРЕЖНА
(мито сплачено)
(порт призначення вказаний)

Обов'язки продавця по поставці **вважаються** виконаними після того, як він надав товар в розпорядження покупця на набережній (товарної пристані) в узгодженому порту призначення і обчищеним від мита на імпорт. Продавець повинен нести всі ризики і витрати, включаючи мита, податки і **інші** збори по доставці туди товару. Цей термін не слід використовувати в тих випадках, коли продавець не може прямо або побічно **одержати** імпортну ліцензію. Договором обмовляються особливості оплати або несплати мита продавцем, а також **звільнення** його від **сплати** ПДВ, (обмовляються словами «Доставлено франко-набережну»). Дані умови можна використовувати **тільки** для морського або внутрішнього транспорту.

DDU ДОСТАВЛЕНО,
МИТО НЕ СПЛАЧЕНО
(місце призначення вказано)

Обов'язки продавця по поставці **вважаються** виконаними після того, як він надав товар в розпорядження покупця в обумовленому місці країни імпорту. Продавець повинен нести витрати і ризики, пов'язані з поставкою туди товару (за винятком мита, податків і **інших** офіційних зборів, які оплачуються при ввезенні), а також витрати по виконанню митних формальностей. Додаткові обов'язки продавця по виконанню митних формальностей, оплати витрат при ввезенні товарів (наприклад ПДВ) слід **обумовлювати** в договорі за погодженням сторін словами «доставлено, мито не сплачено». Ці умови можна використовувати незалежно від виду транспорту.

DDP ДОСТАВЛЕНО,
МИТО СПЛАЧЕНО
(місце призначення вказано)

Обов'язки продавця по доставці **вважаються** виконаними після того, як він надав товар в узгодженому місці країни імпорту. Продавець зобов'язаний нести ризики і витрати, включаючи мита, податки і ін. збори по поставці в це місце товару, обчищеного від мита на імпорт. Даний термін означає максимальні обов'язки продавця (у **відмінності** від EXW). Умови не слід використовувати, якщо продавець не може **одержати** експортну ліцензію. Якщо сторони

Додаток 3

Затверджений наказом Міністерства
фінансів України від 30.11.99г. №291

**План рахунків бухгалтерського обліку
активів, капіталу, зобов'язань
і господарських операцій підприємств
і організацій**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)			Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва		
1	2	3	4	5	
КЛАС 1 . НЕОБОРОТНІ АКТИВИ					
10	Основні засоби	101	Земельні ділянки	Усі види діяльності	
		102	Капітальні витрати на поліпшення земель		
		103	Будинки та споруди		
		104	Машини та обладнання		
		105	Транспортні засоби		
		106	Інструменти, прилади та інвентар		
		107	Робоча і продуктивна худоба		
		108	Багаторічні насадження		
		109	Інші основні засоби		
11	Інші необоротні матеріальні активи	111	Бібліотечні фундації	Всі види діяльності	
		112	Малоцінні необоротні матеріальні активи		
		113	Тимчасові споруди		
		114	Природні ресурси		
		115	Інвентарна тара		

		116	Предмети прокату	
		117	Інші необоротні матеріальні активи	
12	Нематеріальні активи	121	Права користування природними ресурсами	Усі види діяльності
		122	Права користування майном	
		123	Права на знаки для товарів і послуг	
		124	Права на об'єкти промислової власності	
		125	Авторські та суміжні з ними права	
		126	Гудвіл	
		127	Інші нематеріальні активи	
13	Знос необоротних активів. Амортизація	131	Знос основних засобів	Усі види діяльності
		132	Знос інших необоротних матеріальних активів	
		133	Знос нематеріальних активів	
14	Довгострокові фінансові інвестиції	141	Інвестиції зв'язаним сторонам по методу обліку участі в капіталі	Усі види діяльності
		142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам	
		143	Інвестиції непов'язаним сторонам	
15	Капітальні інвестиції	151	Капітальне будівництво	Усі види діяльності
		152	Придбання (виготовлення) основних засобів	
		153	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	
		154	Придбання (створення) нематеріальних активів	
16	Довгострокова дебіторська заборгованість	161	Заборгованість за майно, передане у фінансову оренду	Усі види діяльності
		162	Довгострокові векселі одержані	

		163	Інша дебіторська заборгованість	
17	Відстрочені податкові активи		По видах відстрочених податкових активів	Усі види діяльності
18	Інші необоротні активи		По видах активів	Всі види діяльності
19	Негативний гуд віл*		По видах об'єктів інвестування	
КЛАС 2. ЗАПАСИ				
20	Виробничі запаси	201	Сировина і матеріали	Усі види діяльності
		202	Придбані напівфабрикати і комплектуючі вироби	
		203	Паливо	
		204	Тара і тарні матеріали	
		205	Будівельні матеріали	
		206	Матеріали, передані в переробку	
КЛАС 3. ГРОШОВІ КОШТИ; РОЗРАХУНКИ ТА ІНШІ АКТИВИ				
30	Каса	301	Каса в національній валюті	Усі види діяльності
		302	Каса в іноземній валюті	
31	Рахунки в банках	311	Поточні рахунки в національній валюті	Усі види діяльності
		312	Поточні рахунки в іноземній валюті	
		313	Інші рахунки в банку в національній валюта	
		314	Інші рахунки в банку в іноземній валюті	
32				
33	Інші грошові кошти	331	Грошові документи в національній валюті	Усі види діяльності
		332	Грошові документи в іноземній валюті	
		333	Грошові кошти в дорозі в національній валюті	
		334	Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті	
34	Короткострокові векселі	341	Короткострокові векселі, одержані в національній валюті	Усі види діяльності

	одержані				
35	Поточні фінансові інвестиції	342	Короткострокові векселі, одержані в іноземній валюті	Усі види діяльності	
		351	Еквіваленти грошових коштів		
		352	Інші поточні фінансові інвестиції		
36	Розрахунки з покупцями і замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	Усі види діяльності	
		362	Розрахунки з іноземними покупцями		
37	Розрахунки з різними дебіторами	371	Розрахунки за виданими авансами	Усі види діяльності	
		372	Розрахунки з підзвітними особами		
		373	Розрахунки за нарахованими доходами		
		374	Розрахунки за претензіями		
		375	Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків		
		376	Розрахунки по позиках членам кредитних союзів		
		377	Розрахунки з іншими дебіторами		
		378	Дохід від реалізації необоротних активів		
		379	Дохід від реалізації майнових комплексів		
		380	Дохід від неопераційної курсової різниці		
		381	Дохід від безкоштовно одержаних активів		
		382	Інші доходи від звичайної діяльності		
38	Надзвичайні доходи	383	Відшкодування збитків від надзвичайних подій		Усі види діяльності
		384	Інші надзвичайні доходи		
39	Страхові платежі		По видах страхування	Страхова діяльність	
42	Фінансові результати	385	Результат основної діяльності	Усі види діяльності	
		386	Результат фінансових операцій		

387	Результат іншої звичайної діяльності
388	Результат надзвичайних подій

КЛАС 4. ВИТРАТИ ПО ЕЛЕМЕНТАХ

43	Матеріальні витрати	389	Витрати сировини і матеріалів	Усі види діяльності
		390	Витрати придбаних напівфабрикатів і комплектуючих виробів	
		391	Витрати палива і енергії	
		392	Витрати тари і тарних матеріалів	
		393	Витрати будівельних матеріалів	
		394	Витрати запасних частин	
		395	Витрати матеріалів сільськогосподарського призначення	
		396	Витрати товарів	
44	Витрати на оплату праці	397	Інші матеріальні витрати	Усі види діяльності
		398	Виплати по окладах і тарифах	
		399	Премії і заохочення	
		400	Компенсаційні виплати	
		401	Оплата відпусток	
		402	Оплата іншого невідпрацьованого часу	
		403	Інші витрати на оплату праці	
45	Відрахування на соціальні заходи	404	Відрахування на пенсійне забезпечення,	Усі види діяльності
		405	Відрахування на соціальне страхування	
		406	Страхування на випадок безробіття	
		407	Відрахування на індивідуальне страхування	
46	Амортизація	408	Амортизація основних засобів	Усі види діяльності
		409	Амортизація інших необоротних матеріальних активів	

		410	Амортизація нематеріальних активів	
47	Інші операційні витрати		По видах витрат	Усі види діяльності
48	Інші витрати		По видах витрат	Усі види діяльності

КЛАС 5. ВИТРАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

49	Собівартість реалізації	411	Собівартість реалізованої готової продукції	Всі види діяльності
		412	Собівартість реалізованих товарів	
		413	Собівартість реалізованих робіт і послуг	
50	Загальні виробничі витрати		По видах витрат	Всі види діяльності
51	Адміністративні витрати		По видах витрат	Всі види діяльності
52	Витрати і збут		По видах витрат	Всі види діяльності
53	Собівартість реалізації	414	Собівартість реалізованої готової продукції	Всі види діяльності
		415	Собівартість реалізованих товарів	

З М І С Т

I. Організація фармації	3
I.1. Організація медичної і лікарської допомоги населенню України	3
I.2. Аптечні установи і правила роздрібної реалізації ЛП і ВМП.....	6
I.3. Організація роботи відділів аптеки	14
I.3.1. Відділ запасів	14
I.3.2. Рецептурно-виробничий відділ	18
I.4. Постачання товарів до аптеки.....	24
I.5. Інформація про фармацевтичні товари	28
II. Економіка фармації	29
II.1. Показники торговельно-фінансової діяльності аптек	31
II.2. Облік в аптеці	31
II.2.1. Принципи і документи обліку	31
II.2.2. Облік рецептури	32
II.2.3. Облік товарно-матеріальних цінностей і грошових коштів	34
II.2.4. Облік товарообігу, торгових накладень та товарних запасів	37
III. Інвентаризація і аудит в аптеці	37
IV. Бухгалтерський облік і фінансова звітність аптеки	42
V. Економічний аналіз і планування господарсько-економічної діяльності аптеки	47
VI. Доходи і витрати аптеки	51
Література	55
Додатки	57